

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

LIBEREC 2011

JAROSLAVA FRAJOVÁ

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

MUŽ A ŽENA, OTISKY VZTAHŮ

**MAN AND WOMAN, PRINT
RELATIONSHIPS**

LIBEREC 2011

JAROSLAVA FRAJOVÁ

P r o h l á š e n í

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

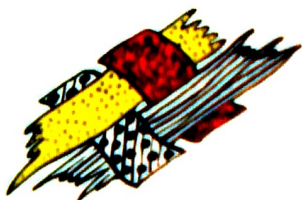
Diplomovou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum

Podpis

PODĚKOVÁNÍ

Tímto děkuji rodičům a všem, kteří přispěli k dokončení mé Bakalářské práce. Jmenovitě pak děkuji panu Doc. Svatoslavovi akad. mal., Mgr. art. Jitce Huňkové, Mgr. art. Zuzaně Veselé a Ing. Vlastimile Bergmanové. Děkuji Akademii sztuk piennych w Lodzi, jmenovitě A. Anderwald a L. Zytewicz. Dále za poskytnuté informace Mgr. Aleši Seifertovi. Děkuji za realizaci firmě Kolovrat s.r.o., řediteli Ing. Vladimírovi Vanclovi. Dále Martě Pohlové a Bc. Johaně Jelínkové Vichrové. Za zapůjčení obuvi děkuji firmě HUMANIC a DEICHNMANN s. r. o. Děkuji fotografovi Gregorovi Ivančičovi a modelům Bc. Nikole Zezulové a Lukáši Matějovi. Za pomoc děkuji Nikolasovi Šimovi, Marii Jandáskové, Elišce Karáskové a Bc. Lucii Doležalové.

KOLOVRAT, ČM s. r. o.
textilní výroba a obchod
391 55 Chýnov

HUMANIC

ANOTACE

Výtvarné zpracování tématu muž a žena, otisky vztahů obsahuje návrhy a realizaci desénu žakárové tkaniny a oděvní kolekci pánských a dámských modelů. Modely jsou vytvořené z realizované tkaniny a doplněny kusy oděvů z jemnějších textilních materiálů. Podšívkový materiál je pokryt autorským sítotiskovým tiskem. Vývoj tkaniny inspirované vývoj vztahu a umění mezi mužem, ženou a jejich vzájemným doplňováním. Oděvní kolekce vyzdvihuje přirozené proporce obou pohlaví.

THE ANOTACION

The graphic design of the topic: The man and the woman. The prints of the relations contain designs and implementation of the pattern of jacquard fabric and an assortment of men's and women's clothing styles. The styles are manufactured by the implemented fabric and completed with the items of clothings from the finer acous-textiles. The lining is covered by the authors silk-screen printing. The development of the fabric is inspired by the development of the arts and by the relationship between the man and the woman and their mutual supplementation. The clothing assortment accentuates the natural build of both sexes.

Klíčová slova: muž, žena, žakárová tkanina, pánské odívání, sako, dámské odívání, šaty, autorský potisk, návrh na dekorační textilii

Key words: man, woman, jacquard fabric weave., mens clothing, jacket, women's clothing, dresses, authors printed textile, design decoratin textile

OBSAH

ÚVOD

1 ÚVOD DO TÉMATU, POHLED NA ASPEKTY VZTAHU MUŽE A ŽENY.....	8
1.1 ÚVAHA	8
1.2 MUŽ A ŽENA VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ	9
1.3 ROZDÍLY MEZI MUŽEM A ŽENOU	12
1.4 ASPEKTY VZTAHU MUŽE A ŽENY	16
1.4.1 PUDY A EMOCE	17
1.4.2 PŘITAŽLIVOST	18
1.4.3 ZAMILOVANOST	20
1.4.4 KOMUNIKACE	21
1.4.5 ZÁNİK	22
1.5 MUŽ A ŽENA MĚNÍ HISTORII	23
2 NÁVRHY VZORŮ ŽAKARSKÉ TKANINY A REALIZACE....	24
2.1 Z HISTORIE VZOROVÁNÍ TKANIN ORGANCKÝMI A FIGURATIVNÍMI MOTIVY.....	24
2.2 ZPRACOVÁNÍ NÁVRHŮ TKANINY A VÝZNAM BAREV.....	27
2.3 OBECNÉ INFORMACE O ŽAKÁRSKÉM TKANÍ.....	29
2.4 PARAMETRY A ÚPRAVA DESĚNU	31
2.5 ZÁKLADNÍ A POUŽITÉ VAZBY	34
2.6 FLOTÁŽ, STROJOVÁ DATA, PŘÍPRAVA MATERIÁLU	39
2.7 REALIZACE VE FIRMĚ KOLOVRAT	41
2.8 SIMULACE TKANINY	43
3 REALIZACE POTISKU NA PODŠÍVCE	45
3.1 AUTORSKÁ REALIZACE POTISKU KLASICKOU SÍTOTISKOVOU TECHNIKOU	45
4 NÁVRHY A REALIZACE ODĚVNÍ KOLEKCE	47
4.1 CHARAKTERISTIKA ODĚVNÍ KOLKCE A NÁVRHŮ	47
4.2 POUŽITÝ MATERIÁL	49
4.3 TECHNICKÝ POPIS A CHARAKTERISTIKA, MODEL 1	52
4.4 TECHNICKÝ POPIS A CHARAKTERISTIKA, MODEL 2	54
4.5 TECHNICKÝ POPIS A CHARAKTERISTIKA, MODEL 3	56
4.6 TECHNICKÝ POPIS A CHARAKTERISTIKA, MODEL 4	58
4.7 TECHNICKÝ POPIS A CHARAKTERISTIKA, MODEL 5	60
ZÁVĚR	62
BIBLIOGRAFICKÁ CITACE	63
POUŽITÁ LITERATURA	64
POUŽITÉ OBRÁZKY	64
FOTODOKUMENTACE, CD	
FOTODOKUMENTACE NÁVRHŮ NA DESÉN	
FOTODOKUMENTACE NÁVRHŮ PRO TISK	
FOTODOKUMENTACE ODĚVNÍ KOLEKCE	

ÚVOD

Textilní a oděvní tvorba obsahuje výtvarné zpracování návrhu a realizaci pro desén žakárového vzoru. Z utkané textilie byla posléze vytvořena pánská a dámská oděvní kolekce pěti modelů. Oděvy i textilie jsou inspirovány tělem a rozdíly mezi mužem, ženou a jejich vývojem otisků vztahů. Postupný vývoj navrhování textilie až po realizaci vyjadřují myšlenku o procesu otisků vztahů výtvarným způsobem. Oděvní kolekce se skládá z pánských vrchových oděvů a dámských tvarovaných šatů zvýrazňující přirozené pánské a dámské linie těla. Rozdíl mezi mužem a ženou byly a budou vždycky a to fyziologických, psychologických i vztahových rovinách. S těmito rozdíly se ovšem mohou oba dobře doplňovat. Vzájemné doplňování a zároveň rozdílnost je vize doprovázející celou bakalářskou práci.

1 ÚVOD DO TÉMATU, POHLED NA ASPEKTY VZTAHU MUŽE A ŽENY

1.1 Úvaha

Muž a žena, osoby svobodné, lidé rozdílných schopností i možností. Jsou dva, není žádné třetí pohlaví. Jí i jemu je dobře, když mají pro koho žít, když touží, věří a mají naději. Muž a žena jsou rovnocenní partneři, kteří jsou předurčeni se doplňovat a to po stránce tělesné i duševní, proto v průběhu dospívání a dospělosti hledají k sobě druhá, opačné pohlaví, ve kterém vidí oporu, smysl všedních dnů. Rozdíly muže a ženy je inspirativní jednotkou oděvní realizaci bakalářské práce.

Otiskem v nás je vazba, kterou v nás zanechávají emoce, pudy, intelekt a charakter osoby, která je nám blízká nejen fyzicky, ale které jsme se odvážili svěřovat. To je plodnost vztahu. On přijímá mne a já v přímé úměrnosti jsem otiskem v jeho duši a těle. Plodnost muže a ženy má opět dva rozměry, abstraktní a tělesné. Tvoří se neustále nové podněty ke zpětné vazbě. Atributem tělesných otisků je pro tuto práci blízkost dvou sobě si blízkých lidí v objetí, polibku. Kontext chápání muže a ženy v neskutečně barvitém partnerství je nesmírně zajímavé a přitom stále podobné. Největším otiskem partnerů v životě, je pohlavní styk. Je to přímé fyzické spojení muže a ženy, absolutní vyvrcholení zpětné reakce sebedarování obou lidí. Největším otiskem vztahu je pak zplození a narození dítěte. Nastává nová dimenze vztahu. Je to zkouška dosavadních zkušeností a otisků aplikované na třetího jedince. Nemluvíme pak o partnerství, ale o rodině.

Odraz lidskosti a skutečný vývoj vztahů jakoby přímo úměrně plynul s navrhováním desénu až po samotnou realizaci.

1.2 Muž, žena a otisky vztahů ve výtvarném umění

První volné nebo svobodné zobrazení mužů a žen začíná v době renesance. V době před renesancí, v křesťanské Evropě, vládne zobrazování nejdříve Ježíše Krista a biblických výjevů, posléze Panny Marie jako matka Krista a nás všech. Renesanční výtvarné umění používá novou techniku malby sfumata na obrazech Leonarda da Vinciho Mona Lisa, Dáma s hranostajem aj. Boticelli, Tizian, Michelangelo i Ghiberti nesou osobité prvky a pokrok ve výtvarném umění s figurativními motivy. Baroko rozvinulo sociální výjevy, poukazovalo na dobové rozdílné prostředí tehdejšího života obyčejných a mocných lidí. Ze vzoru Caravaggiových originálních maleb bralo inspiraci mnoho umělců. Velazquez znázorňoval trpaslíky a mrzáky, bratři Nainové poměry mezi obyčejnými sedláky. Jan Steen maloval měšťanské pitky a Rembrant se snažil zobrazit samou podstatu muže i ženy a lidí kolem sebe. Tiché malby Vermera van Delfta nesou tehdejší vnitřní vztah mezi zobrazovanými páry s mistrovským zobrazením barev. Například obraz Kuplířka nebo Dívka se sklenicí vína.

V 19. století se sociální tematikou a mezilidskými vztahy na plátnech zabýval Millet, Daumier a další. Převratný způsob zobrazovací metody je bez pochyby impresionismus a styly po něm následující. Bezpochyby změnil sochařskou scénu Rodin. Výtvarnou scénu ovlivnilo značné technické vymoženosti a zrychlující se doba, která umělce přivedla k zobrazování neopakovatelného okamžiku svižnou technikou kladení barev vedle sebe. Figurativními motivy se převážně zabýval Renoir, Degas, Monet a Loutrec. Historie zná životy impresionistů. Na známém Manetově obraze Balkon je malířka Bertha Morisotová, manželka Manetova bratra. Malířka se vyučila u Corota. Renoir byl optimistický malíř společenských událostí. Podporovala ho jeho žena Gabriela. Renoir přešel ve své tvorbě k perleťovému období malby aktů. Toulouse-Lautrec ze šlechtického rodu ve Francii měl opačný životní příběh. Dědičná choroba kostí a neurotická matka ho připravila o soběstačnost. Chtěl najít sám sebe v nočních kabaretech a nevěstincích. Sifilis, duševní choroba a alkohol ho přivedly do sanatoria, ze které ho se úporně snažil dostat tím, že stále kreslil. Byl propuštěn a o dva roky později zemřel po boku matky a přátel ve věku 36let. Věnoval se kresbě lehkých žen a kabaretních párů a tvorbě plakátů. Dnes je stálou inspirací právě pro své kresby.

Na přelomu 19. a 20. stol. Propuká estetický styl secese a umělecké -ismy. Secesní malíř Gustav Klimt. napjatých scén ukazuje nahé postavy polozažené v textilním plochém dekoru. Jemu podobný výrazem byl Rakušan Schiele zobrazující kostnatá nahá těla svých modelů. Provokoval tím tak tehdejší společnost. Fauvismus experimentuje s čistými barvy a akty. Extravagance aktů Keese van Dongena stylizuje lidské proporce. Gauguin experimentuje s barvou. Čech, Jan Preisler zobrazuje osamocené motivy žen s černými jezdci na koni. Picassův kubismus přechází z realistických sociálních motivů modrého období přechází ke geometrickým experimentům malby lidských těl. Experimenty kubismu vedlo k vývoji nových výtvarných směrů. Například Kubistický expresionismus. Ve stejné době Pařížská škola s Marcem Schagaelem je typický malíř mileneckých snových scén. Na plátně často milenci poletují nad městem. Pravou podstatu lidských pohnutek a pocitů vyjadřují expresionisté. Munch, Ensor aj. Snový a nadčasový Surrealismus byl a je vyjadřování nad reality věcí, lidí a symbolů. Umožnil zajímat se o destrukci, snění, transparentnost i metamorfóze postav a organických struktur. Hybatel směru paranoicko-kritické metody malby byl Salvador Dalí. Jeho milovaná žena se jmenovala Gala a doprovázela ho po celý život. Byla jeho pozitivní inspirací.

V českých zemích vznikla ve 20.letech Sociální skupina, která se původně jmenovala HO HO KO KO, Holan, Holý, Kotrba a Kotík. Zabývala se poměry v meziválečném a poválečném Česku. Jsou to spíše depresivní nebo závažná témata. Chudí lidé, osamocené matky, osamocenosť, citovosť, symboly povstání aj. vládnu této skupině. Člen sociálního proudu byl i následovník Myslbeka Karel Pokorný. Satirickým umělcem Antonín Pelcl a česká výtvarnice Helena Salichová.

Veškerá hravost experimentování po 2. svět. válce skončilo a zaměřilo se na vzpomínky a na surovost umění těžce pokořených lidí ve válce. Moderní umění 20.stol. Zaujímá postoj svébytnosti a jedinečnost tvorby každého umělce. Sochař Henry Moore vystavoval sochy žen, které ženu naznačují. Sochy jsou oblé a tvarované tam, kde ženy jsou oblé ve stylizovaných pózách. Český sochař podobný ve svém díle Moorovi se stal Miloslav Chlupáček v 2. pol. 20.stol. Muž a žena jako téma výtvarného projevu po 2.svět. válce se objevuje v sociálním realismu v Anglii a v 70. letech v neoexpresivismu.

V 50.letech se centrum dění v umění přemísťuje do Ameriky. Americký postmodernismus se věnoval také propagačnímu výtvarnictví, a komixům. Andy Warhole, sítotisk Marilyn Monroe a trochu jinak film Polibek a Lichtenstein. Švýcar Alberto Giacometti, sochař oživoval lidské figury bez pohlaví v dlouhých protáhlých hrbolatých pózách.

Konceptuální umění zcela změnilo povahu umění a jeho funkci. Člověka používá jako motivační prostředek nebo ho staví na místo uměleckého díla. A to v klasických technikách, performace, videoartu, nových médiích a designu. Lidské tělo v umění je dnes často zcela nahé a naturalisticky surové. Jedním z konceptů umělecké tvorby je experiment ze sebedestrukčními motivy, fotografie, koláže aj. Z mnoha výkladů můžou umělcovy symboly upozornit na problémy společnosti nebo svoje. Zajímavé je použití těla jako přirozený nástroj zanechávající v materiálu otisk.

Moderní Holandská fotografka Rikene Dijkstra říká, že nefotografuje lidi, kteří si na sobě zakládají, protože ti ji nemůžou překvapit. Z Českých malířů 70.let zobrazující muže a ženy a milostné scény je např. Karel Demel. Moderní skupina žen Jandress art ve Vídni je skupina emancipovaných žen, které se snaží převýšit mužskou malbu. Ke vztahům ve výtvarném umění se vyjadřuje Queer magazín.

Autor, který se nejvíce podobá stylizovaným postavám realizované tkaniny pro bakalářskou práci je Polák Wladyslaw Strzemiński s manželkou významnou polskou výtvarnicí Kobro. Umělec meziválečného a poválečného období. Lze říci umělec období Art Deca.

Obr.1 Matka s dítětem, W. Strzemiński, 1933

1.3 Rozdíly mezi mužem a ženou

Rozdíly mezi muži a ženami jsou zjevné ve všech rovinách lidských projevů, fyziologických, psychologických i duchovních. Každá změna ve struktuře těla ženy i muže ukazuje jisté hranice a tvarosloví v pánském i dámském odívání. V kolekci modelů zůstává zachována jistá linie rozdílných siluet muže a ženy, související s fyziologickými odlišnostmi obou těl, kdy už každá mužská buňka se geneticky liší od buňky ženské. Dokonce muž má více červených krvinek než bílých krvinek. Muži mají větší srdce a plíce a ženino srdce je o to silnější.

„Ve smyslovém uspořádání jako chuti, čichu, jemné motorické práce, sluchu a citlivosti kůže ve většině vítězí ženy.“[1] Muži dokáží jednotlivé smysly zaměřit a být v nich dokonalí. Ženy si všímají detailů a to hlavně díky svému širšímu perifernímu vidění a zrakové orientaci na blízko. Muži vidí lépe perspektivu a lépe se orientují v prostoru a snadněji odhadují vzdálenosti.

Žena zaměřuje sluch, zachycuje zvuky spojené s pohybem, ruší ji ovšem jiný hluk v místnosti. Slyší vyšší frekvence a rozumí emocionálnímu podtextu lidské řeči.

V hlasovém uspořádání bývá mužský hlas až o oktávu nižší a takový hlas ženu uklidňuje, rozechvívá. Pro ženu má slovní komunikace, tedy i hlas, velký význam.

Mužská kůže je silnější a na zádech dokonce čtyřnásobně více než na břiše. Muž má nižší práh bolesti ovšem žena je citlivější od narození na dotek a tlak.

Mužský hormon testosteron zvýrazňuje schopnosti jako udatnost, bojovnost, zvyšuje agresivitu, soupeření a ochranný pud. Ženy mají progesteron, který způsobuje něžnost, mateřský instinkt, ženskost, pečovatelské, úspěšné mateřství.

Rozdíly mezi mozky podmiňují psychické rozdíly

Muži používají střídavě levou nebo pravou hemisféru mozku, ženy užívají obě hemisféry současně.

V levé hemisféře převažují senzomotorická centra pravé části těla. Zaměření na matematiku, verbální komunikaci, logiku, fakta, dedukci, analýzu, praktické činnosti, řádu, paměť na texty, práce v přímých liniích a jemných detailech.

V pravé hemisféře převažuje senzomotorická centra levé části těla, tvořivost a umělecké nadání, vizuální vnímání, intuici, nápady, představivosti, melodii písní, komplexním chápání, prostorovém vnímání, vnímání několika podnětů současně.

„Mužský mozek pracuje vlnovitě; aktivita – klid, v době klidu utichá asi 70%. Žena má více synapsí mezi neurony a o třetinu víc propojení hemisfér, je v pozornosti vlastně neustále, i v klidu utichá jen asi 10% center mozku.“[2]

Fyziologická rozdílnost naznačuje prvotní návrhové linie při vytváření kompozic tkaniny pomocí tiskátek a grafických počítačových vzorů zjednodušených siluet muže a ženy.

Fyziologické rozdíly zakládají hlubší psychologické rozdíly

Muži a ženy jsou podobní, a přece odlišní. „Ženská psychologie je zrcadlovým obrazem mužské psychologie. Jejich psychologie je rozdílná, ale komplementární. Mužská psychologie je centripetální síla směřující ke středu, zaměřená na střed, na cíl, i na sebe. Ženské vědomí, jako roztaživá centrifugální síla směřuje od středu, základním rysem směřovat od sebe, spojovat se s druhými, podřídít se potřebám druhých, cele se vydat.“[3]

Muž je orientován na cíl a výkon, žena na vztahy. Pro muže je velmi důležitá realizace v podání výkonu a úspěchu. Je v pořádku, když je v pořádku jeho výkon. Žena se cítí dobře, když jsou v pořádku její vztahy. Muž přistupuje k vnímání světa analyticky, žena přistupuje k vnímání světa synteticky. Mužovo vědomí je soustředěné, ženino otevřené. Muž se soustředí na jednu věc, žena je schopna vnímat víc věcí na jednou, využívá intuici. Muž se zajímá o svět jako o celek, zajímá se o podstatu věci, detaily nejsou důležité. Žena si skládá obraz z detailů, mají pro ni velký význam, role hlavy a tvůrkyně domova. Důležitá potřeba pro muže je uznání, obdiv a úcta u ženy převládá potřeba lásky a pocitu přijetí a bezpečí.

Muž k tomu, aby mohl být zodpovědnou hlavou ve svém nejbližším okolí, potřebuje jistotu, že žena za ním stojí, podporuje, uznává ho, věří mu, důvěřuje mu. Žena je klíčem k úspěchu svého muže, takovým, jakým ho vidí, se skutečně stává. Muž se vyrovnává s problémy a stresem přemýšlením v ústraní a hledáním řešení. Žena se vyrovnává s problémy a se stresem verbální komunikací.

Muž se stahuje do jeskyně, buď do jeskyně svého vědomí, nebo i na konkrétní místo. Žena cítí instinktivní potřebu o problémech mluvit, uspořádává si myšlenky, nachází řešení, zbavuje se napětí. Z toho vyplývá rozdílný přístup ke komunikaci.

Pro muže je komunikace prostředkem vedoucím k cíli.

Pro ženu je komunikace cílem samým.

Muž přistupuje k světu racionálně, žena přistupuje k světu emotivně. Muž vnímá a prožívá události s nadhledem, odstupem, v případě, že se ho věc netýká, zůstává netečný. Žena má větší schopnost vidět věci zevnitř, ztotožnit se s nimi, má všeobecnou schopnost empatie. Dárkyně života a vychovatelka v těle ženy načerpává sílu v láskyplnosti a citu u druhých lidí. Muž jako ochránce a živitel neprožívá přílišné empatie, protože by ho odváděla od jeho role. Muž se nevyhýbá nebezpečí a dobrodružství, je odvážný. Žena potřebuje pocit bezpečí, jistoty a ochrany, má vyvinutější pud sebezáchovy. Žena potřebuje informace k pocitu bezpečí, potřebuje transparentnost vztahů. Muž potřebuje vědět, že ho žena potřebuje. Muž má větší schopnost abstraktního myšlení, jsou mu bližší abstraktní vědy. Žena se soustřeďuje na konkrétní problémy, jsou jí bližší humanitní vědy. Inteligence mužů a žen je stejná, jiné je rozložení inteligence. Žena potřebuje slyšet mužovo vyznání lásky. Muž potřebuje vidět krásnou, příjemnou ženu.

Spirituální oblast

- „a) konverze: muž - výsledek procesu, zodpovědného uvažování, dosažení cíle, žena začátek procesu, vykročení k cíli, příležitost k růstu
- b) vnímání Boha: muž – partnerství, žena - vztah, přijetí, pochopení
- c) víra: muž - více v rozumové oblasti, studium teologie, Bible. Žena zasahují více v citové oblasti, praktické prožívání víry v denních událostech
- d) svědectví: muž - svědčí systematicky, logicky, s rozumem, žena - svědčí intuitivně, službou, láskou“ [4]

1.4 Aspekty vztahu muže a ženy

Blízkost druhého člověka se odráží a více, či méně zobrazuje na vzoru tkaniny, u níž je patrná inspirace vztahy a jeho průběhem. Jednak v rozložení střídy tkaniny a také barevností a tvaroslovím oděvní kolekce, kterou typizuje harmonie i disharmonie lidských vztahů.

Předtím vším, kdy se otiskne na našem těle a duši milovaná osoba, učíme se vyvíjet, musíme najít svoji vlastní identitu, schémata vlastního světa. Při hledání idolů nemizí hodnoty vybudované rodiči. Pubertální věk je věkem nutným pro zjišťování otázek, kdo jsem a kam patřím. Opačné pohlaví je pro tyto dospívající děti zpočátku cosi nového opovrhovaného a po čase naopak cosi, co chtějí poznat, protože se chová a vypadá jinak.

V partnerství mezi mužem a ženou musí být nějaký svorník, který je nenávratně spojuje, naplňuje. Porozumění muže i ženy roste ze zralosti jedince, který je samostatný, svébytný, zodpovědný za své rozhodnutí atd. Největším svorníkem je láska a to je svorník nejdůležitější a hlavní. Je to láska, co spojuje nejen lidi, partnery, ale oživuje všechno a všechny.

1.4.1 Pudy a emoce

Pudy a emoce jsou jistou hybnou silou při poznávání muže a ženy. Zpočátku seznamování jsou dozajista pudové a emoční zvyky popírány a částečně i pudová přání. Postupem seznámení mají muž i žena k sobě silnější důvěru, projevují se pudové a emoční propozice a také síla vůle člověka.

Pudové impulsy jsou vyslány z limbického systému v mozkové kůře, kde se centrum pudů v mozku vyskytuje, máme potřebu a nutkání takovou potřebu uspokojit. Vybíráme, kterým pudům dáme přednost. Nejzákladnější pud je pud sebezáchovy a zachování rodu. Mohou to být rozhodování mezi pudem a rozumem. Ve vztahu s jakýmkoliv člověkem a se mnou samotným při ovládání pudového života vzrůstá intelektuál, který souvisí s vědomím a morálkou.

Emocí se rozumí okamžitá reakce na situaci, ve které se osoba nachází. Emoce ovlivňují také funkci orgánů a postoj lidského těla. Zpětnou reakcí je nálada. Nálada je déle trvající emoce. Je to vyladění jistým směrem a nálad je stejně, kolik je jen emocí. Emoční mechanismy jsou nenahraditelné a informují téměř okamžitě. Emoce lze v průběhu celého života vychovávat a měnit, je to složka intuitivního rozhodování. Emoční prožitek dává člověku jistou přirozenost a pochopení abstraktních jednání v souvislosti s rozumem i pudy. Emoce mohou brzdit nebo naopak posilovat výkon. Cit je abstraktním emočně dlouhodobým vyladěním.

Citový člověk prožívá lásku i nenávist k lidem a živým tvorům i nejrozumnějším abstraktním pojmům. Spojení muže a ženy v této teoretické oblasti nesmí chybět živá vášně, která není nic jiného než silný cit. Co je lepší, vášnivě milovat nebo nenávidět?

1.4.2 Přitažlivost

Vnitřní přitažlivost odůvodňuje mnoho faktorů, proč si druhého člověka oblíbíme a jiného člověka ne. Někdo nás přitahuje a k některým lidem naše náklonnost roste. Tělesná přitažlivost často působí pozitivně na vlídnější jednání. Mezi hlavní problémy našeho jednání s druhými je reakce druhých lidí na nás. Tělesná přitažlivost existuje u milionů potencionálně dobrých partnerů pro vztah. Chemie lásky je ve feromonech, které vyvolávají dráždivé podněty pro pudy a nesrozumitelné signály pro rozum, který je s tím vším zvýšením hormonů na určitý čas ochromen při setkávání s blízkou osobou. Vzorec lásky podle vědců je C8 11N. A nauka zabývající se líbáním filematologie. „Častěji nás přitahují lidé, o kterých si myslíme, že se nám podobají v životních postojích. Po déle trvajícím vztahu tato podobnost ztrácí svoji váhu.“ [5]

Častěji si vybíráme partnery, kteří by uspokojili naše potřeby, do jisté míry jsou naším protikladem a tím i doplňkem. Tyto protiklady se mohou proměňovat postupem rozvíjení vztahu. Kontrasty přitažlivosti přitahují protihlady na vytvářeném desénu i oděvních kontrastních materiálech. Kontrast je v barvě i v jemnosti tkanin.

Míváme rádi lidi, se kterými jsme v častějším a důvěrnějším kontaktu. Fyzická blízkost je hlavním faktorem náklonnosti. Ještě šťastnější jsme, když lidi mají rádi nás. Signály náklonnosti je výraz tváře. Úsměv a pozvednutí obočí je podle výzkumů ve všech kulturách naznačení zájmu. Podobně je tomu u výrazů signalizující základní emoce. Oční kontakt je další silný signál, který lidé nedokáží ignorovat. Většinou je jasné z kontextu druhé osobě, jaký pohled osobě věnujeme. Dilatace zorniček, čili rozšíření zorniček dochází, když se setkáme s osobou, co se nám líbí. Rozsvítí se oči. Možná proto se mluví o jiskření mezi páry. Tuto biologickou funkci oka nemůžeme ovlivnit na tento podnět všichni silně reagují, i když partner neví, co bylo jeho podnětem. Držení těla také indikuje pocity vůči druhým. „Jedním z nejzajímavějších jevů je jev „postulární echo“, kdy zaujímáme stejný postoj a výraz druhé osoby, které nasloucháme.“[6] Osobní prostor, který si udržujeme mezi sebou a druhými lidmi, může být dalším projevem zájmu. Milenci a členům rodiny je dobře, když jsou fyzicky velmi blízko. Velice blízko jsou i postavy textilního motivu.

Teoretických pokusů vysvětlit přitažlivost je několik. Jeden z nich říká, že je to výsledek globálního hodnocení druhé osoby jako dobré a špatné. Lott a Lottová z roku 1968 se domnívají, že jsme rádi s těmi lidmi, se kterými máme dobré vzpomínky. Přitažlivost mohou ovlivnit okolnosti setkání, podle Griffitha a Veitcha z roku 1971. Byrne je přesvědčen, že zdrojem přitažlivosti je, že čím větší je podobnost v hodnotách, postojích a myšlenkách, tím více se budou mít lidi rádi. Teoretické vysvětlení mají relativně všechny pravdu a nejpodobnější a nám nejbližší je osobní zkušenost, která je nenahraditelnou praktikou našeho života, která propuká v zamilovanost a snad i vážnější vztah. Člověk umí druhým věnovat svoji energii i ze své hravosti a radosti ze života. Muži, ženy kolem nás inspirují svojí vlastní hrou.

1.4.3 Zamilovanost- vztah

Tělesná přitažlivost umožňuje v prvních částech vztahu zamilovanosti jistou náklonnost. Neodolatelnou touhu myslet na jedinou osobu intenzivně má svoje niterní i chemické vysvětlení. Za nenuceným úsměvem zamilovaných lidí stojí fenyletylamin. Vytváří se jakási závislost na milovaném člověku, která po čase zmizí a změní se v lásku.

Zamilovanost je relativně krátkodobá záležitost a záleží na krátkodobém vztahu, jestli se promění v dlouhodobý. Cesta k dlouhodobému vztahu je najít přechod a rozdíl mezi sociální přitažlivostí a mezilidskou přitažlivostí. „Sociální přitažlivost je krátkodobější vzplanutí a silně ji ovlivňuje členství v sociální skupině.“[7] Jakmile však lépe poznáváme partnera, náš vztah se proměňuje a přistupuje k jedinci více jako k člověku, a to je základ dlouhodobého vztahu, na rozdíl od krátkodobých sociálních vztahů, kdy s osobou zacházíme podle toho, co v nás vyvolává.

Vztah je dynamický proces, který se vyvíjí s partnerem až do konce života.

Zavázáním se prohlubuje náš samotný zájem o vztah samotný a nakonec institucionalizace vztahu. Partneři si zvykají na vztah a stanovují si normy a pravidla. Ovšem spousta partnerství jsou na první pohled nevyvážená, ale fungují. Každý jsme originální a žádná teorie nepotvrzuje pravidlo pro všechny jedince. Rovnováhu vztahu si musí muž a žena vytvořit sami, férovost a rovnost porozumění formuje kompenzace uspokojení potřeb obou pohlaví kompromisy.

Intimita soukromých záležitostí konformuje partnery, do jaké míry si jsou schopni sdělit svá tajemství a otevřít se jeden druhému. Interpersonální percepce, znamená, do jaké míry milenci vnímají navzájem svou povahu a jak dokáží interpretovat činnost druhého. Dimenze závazku ukazuje, jak se cítí být muž i žena oddáni jeden druhému a mezi sebou.

1.4.4 Komunikace

Zdravě komunikující člověk nemá potřebu obviňovat a být rivalem, je schopný přijímat konflikty a nevyvozuje ze situace závěry. Za velice užitečné a důležité považují ve vztahu pracovat na kompromisech, hodnotit po vyslechnutí celé informace, nesnažit se neutralizovat konflikty, ale naopak řešit problémy jasně a konstruktivně a schopnost reagovat bezprostředně po dotazu. K funkčnosti komunikace patří neoddělitelně oční kontakt, tón hlasu, držení těla, gestikulace a výraz tváře. Neverbální funkce vyjadřování tvoří 65%-90% hodnocení rozhovoru. Mimo jiné při dotazování se na osobu, se kterou jsme mluvili vzpomínáme na osobu v jistém pořadí . Podle Fiske a Cox1979, 1.fyzický vzhled 2. chování 3.osobnost a charakter.

1.4.5 Zánik vztahu

Zpětná vazba je pozitivní i negativní v celém globálním pohledu na vztah i otisk jako takový. Zpětné vazby rozhodnou o ukončení nebo pokračování vztahu.

Motivem, tedy důvod k činu, důvod rozejít se s partnerem dojde s narušením pravidel. „V prvním údobí rozkladu vztahu si jeden z partnerů začne pociťovat silnou nespokojenost a zdá se mu, že již situaci nedokáže dál snášet. Poté zváží všechny výhody a nevýhody, které mu vztah přináší. Když dojde k názoru, že již nestojí za to ve vztahu pokračovat, přejde do druhé fáze, do které se zapojuje druhý partner. Partner, který chce ze vztahu odejít, ho informuje o svém úmyslu, nebo se mu vyhýbá a je chladný. Jeho chování je pro druhého partnera nezřídka šokující a přinese mu velikou nejistotu. Pár se může rozhodnout dát vztahu ještě jednu šanci, ale pokud se rozhodnou jej opravdu ukončit, přichází třetí fáze, sociální.“[8] Ta zahrnuje společenské důsledky a změny.

V této fázi se také ještě mohou pokusit problémy páru vyřešit příslušníci rodiny nebo duchovních. Když to nepomůže pár prochází poslední fází, tzv. Úpravy hrobu. Období přelomu rozchodu. Někdy připravují půdu pro pokračování přátelství se svým bývalým intimním partnerem.

Partneři prochází psychickým vyrovnáváním se ztrátou. Mělo by dojít k odpuštění. Tento proces truchlení je přirozenou sebeobranou člověka, aby se dokázal vyrovnat s náhlou změnou životního rytmu. Prožívá pocit bezmoci a opuštěnosti. Vše odchází pouze po určitém zklidnění. Člověku to přinese jisté zkušenosti, ještě častěji zranění, které jsou ukryty v srdci. Záleží jen na intenzitě bývalého vztahu a na důvodu a řešení rozchodu.

Doprovodné texty vztahu informují o jeho podstatě. Každý se s těmito částmi více, či méně setkal. Provázání každého člověka s tímto tématem připomíná provázání textilního desénu se všemi aspekty vztahu, které se zhmotňují v oděvních objektech pro muže a ženy.

1.5 Muž a žena mění historii

Dějiny netvoří jen bitvy, smlouvy a více či méně důležitá politická rozhodnutí. Dějiny patří více mužům, ale žily a žije mnoho významných žen a manželských párů v dějinách lidstva.

Kleopatra se snažila získat Cesarovu podporu. Caesar byl Kleopatrou okouzlen a ustanovil ji jako spoluvládkyni svého bratra Ptolemaia. S Caesarem měla syna Ptolemaia Caesara. Po bratrově smrti usedla na trůn. Královna ze Sáby byla okouzlena moudrostí krále Šalamouna, kterého s dary navštívila a chtěla tak poznat Boha Izraelitů. Marie Terezie a její syn Josef II. vládli silnou osvícenskou rukou, která zavedla pravidla zakládající vzdělanost a životní úroveň každého obyvatele království. Významná změna historie je vznik anglikánské církve. Papež Kliment VII. nesouhlasil s anulací manželství Jindřicha VIII. s Kateřinou Argonskou. Církev v Anglii uznala za svou hlavu Jindřicha r. 1533. V Anglii ovládla módu a rozkvět země královna Viktorie a nejznámější královnou dnešních dnů je královna Alžběta II, která vládne už 56 let Anglickému království a šestnácti nezávislým státům.

Na poli hudby jazzu se stal králem Louis Daniel Armstrong, králem rock and rollu byl Elvis Presley. Neodmyslitelně ovlivnil rychlost běhu dějin od 19. stol. vynálezci elektrického proudu, A. Volt, A. M. Ampere, T. A. Edison a další. K dlouhověkosti našeho života přispěl objev penicilinu Alexandera Fleminga a genetické objevy bratra J. G. Mendela z brněnského kláštera. Harmonické manželství vědců Sklodowských napomohlo k objevu Radonu a Polonia. Marie Curie získala dvě Nobelovy ceny. Sportovci a manželé Zátopkovi ohromili tehdejší svět svými výkony. Odlišné vztahy prožíval Hitler, který ovládl ideologii fašismu a ta se mu stala osudným. Vztah s Evou Braunovou dlouho tajil. Oženil se s ní na sklonku války r. 1945 a o den později se s manželkou Adolf otrávil a on se zastřelil. Další známé páry, které zná objektiv světa je John Lenon a Yoko Ono, Jack a Jackie Kennedyovi, Dalí a Gala. Dva kontrastující návrháři ovlivňující svět módy se stal muž bohatých střihů K. Dior a strohá, elegantní Coco Schanel. V každém životě muže je v poza děje nebo v ději žena, která působí na rozhodování muže v dějinách. Je tomu i naopak.

2 NÁVRHY VZORŮ ŽAKARSKÉ TKANINY A REALIZACE

2.1 Z historie vzorování tkanin organickými a figurativními motivy

Nejstarší dochovaná vzorovaná textilie s figurativními motivy je Koptský textil. Pochází z Egypta ze 7. stol. Baziriský koberec se pokládá za nejstarší textilií vůbec. Zoologické motivy zobrazuje Skytský textil a arabský textil. U indických tkanin se objevili jezdci na koních.

Tkalcovství bylo až do 19. stol. uznáváno jako řemeslo, ne jako samostatný výtvarný projev. Křesťanská středověká společnost používala vzorování textilií pro kněžské ornáty a panovnické oděvy. Na hradech a zámcích sloužily tapiserie jako zateplovací a izolační materiál studených zdí. Motivy se staly flóra a fauna. Figurativní motivy byly užívány při znázorňování biblických a antických příběhů. Motivy figur i všech vzorů byly realistické, tisk i tkaní byl popisný. Druhy aplikování tisku na materiál byl deskový, válcový nebo ruční tisk, dále pak mědiryt a dřevoryt. Renesance používala drobné vzory, naopak barokní vzory byly velké a barevné, obvykle s květinovými raporty. Rokoko organické vzory klade v různých měřítkách vedle sebe. Zůstává zde stále inspirace orientem, tentokrát velké sociální figurativní výjevy. V 18. stol. se rostlinný vzor na tkanině jevil rozptýlenější s motivy obrostlými větvemi. Na konci 18. stol. byly větve doplněny diagonálními přímkami. Na konci 18. stol se u žánrových scén na látce a tapisérii zaváděly rámy. Byly to textilní obrazy. Známí návrháři období klasicismu byli například Camille Pernon a William Kilbura. Kašmírové šátky s organickými vzory přišly do Evropy právě v období klasicismu. 19. století pulzuje estetickým hnutím, které směřuje k čisté secesi. Návrháři hnutí se věnovali zploštění vzorů, lineárností, střídmejší barevností a cyklickému zobrazování převážně rostlinných motivů. Oblíbený byl motiv strom života a grafická symbolika.

Alegorické postavy tištěného desénu znázornil Victor Solon, pedzvěst secese. Zobrazil lidská těla jako dekorační motiv.

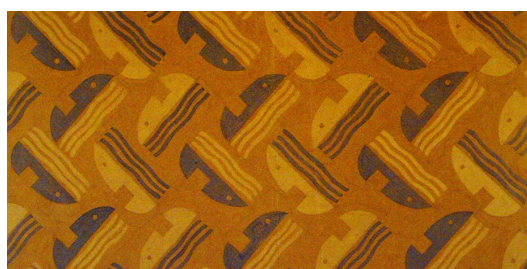
Doba secese zdobí celé interiéry i odívání. Charakteristická se staly vlnité tvary květů a linií s dobovými postavami. Nejvýraznějším výtvarníkem je William Morris, velmi známý tím, že používal pro barvení přírodní barviva. Jeho nový přístup k textilu odstartoval význam textilie jako jedinečného výtvarného díla. Pro děti se tiskly jednoduché postavy na užitných tkaninách. Hnutí provázely ženy, např. P. Barronová. Van de Velde se zajímal také o textilií jako o jedinečné umělecké dílo a jeho inspirací byl také Gauginovy obrazy. Známa aplikovaná textilie „Andělská hlídka“, posunula umělce k organičtějším stylu. V Holandsku si oblíbili techniku batiky. Lidové postavy v secesním duchu, hlavně v gobelínové tvorbě zobrazují umělci ve Skandinávii a Finsku. Skotské umění v Glasgow patří manželům C. R. Mackintoshovi. Jeho žena Margaret Macdonaldová s vytříbeným vkusem stylizovala štíhlé ženy, které zůstaly stejným ornamentem jako ostatní používané prvky kruhu, růží aj. Stávaly se duchovním oživujícím motivem na užitných předmětech.

Art Deco se stal stylem na celém světě v letech 1920-1940. Je to období chemických barviv, viskóзовých vláken a umělého hedvábí. V textilní tvorbě je to plynulý přechod mezi secesí a modernismem. Neustále ho ovlivňovaly výtvarné vlivy té doby, kubismus, expresionismus atd. Umění mělo sklon k abstrakci. Výtvarníci Art Deca se nebály stylizovat lidské postavy a tváře. Abstraktní figurativní motiv tváří znázornil Donald Deskey, F. Dobson S. Delaunová a další. Vzory se objevovaly v tištěných a tkaných tapisériích a tkaninách, u gobelínu, kobercích i závěsech. Modernismus je typický svou strohostí a zjednodušováním. Neopakující se abstrakce obklopovala moderní lidi. Hledat zde figurativní motivy lze s bohatou fantazií.

Mnoho desénů bylo inspirováno moderním uměním, surrealismem a abstrakcí. Toho využívali oděvní návrháři jako K. Dior. Roku 1959 Nigel Hendersson a E. Paolozzi vytvořili černobílou látku s názvem Uhelná stěna. Posléze vyráběná jako čalounická textilie. Pozoruhodná je struktura a dvojrozměrnost. V designu vzoru lze abstraktně zpozorovat lidské bytosti a obličeje. V 60. letech byl svět fascinován vesmírem. Vznikaly mimo jiné vzory s postavami oblečené v kombinézách.

Desény a vzory textilií ovlivňuje estetické cítění mladých návrhářů. Nové technologie umožňují nové možnosti vzorování. V dnešní postmodernistické době textilie kombinuje motivy, které se už v historii objevily, města džungle, etnické skupiny. Experimentuje s barvou a materiály. Eklektickým španělským odvážným designerem textilu je Javier Mariscal. Nové trendy obecně mají vždy několik inspirací, aby uspokojily co největší sortu lidí. Dnešní trendy jsou převážně čisté vzory, přírodní motivy, geometrie a retro styl s množstvím barev.

Současná výtvarnice tapisérií, která svůj život z velké části zasvětila figurativní tvorbě je vážená usměvavá dáma Micala Sidore z USA.

Obr.2 Zpívající ženy, Donald Deskey, 1932, návrh textilie

Obr.3 Provokativní tančící dívky , Frank Dobson, potisk na tkanině

Obr.4 Uhelná stěna, N. Henderson a Eduardo Henderson, 1959

2.2 Zpracování návrhů tkaniny a význam barev

Neustálá inspirace mužského a ženského těla, jejich vnitřních duševních pohnutkách jako objetí, zaujetí opačným pohlavím, polibek a očekávání, atributy, důležité pro práci zhotovení návrhu textilie.

Prvotní **návrhy raportu** pro textilií byly stylizace pánské a dámské siluety jako tiskátka. Tiskátka byly tištěny v různých směrech a vytvářely dekorační vzory. Další návrhová rovina byla vytvořena ve vektorovém programu Corell. Experimentem tisku bylo i nahé mokré tělo, které se otisklo na papírovou podložku. Mokrý otisk se pak obkreslil. Tento postup nebyl příliš šťastný a změna pojetí navrhování otevřelo možnost vyjádřit téma stylizováním postav kresebnými suchými technikami a částečně i akvarelem. Postavy jsou řazeny vedle sebe v párech a jejich stylizace vyjadřuje velikou pocitovou symboliku postav, které jsou pohledem na sebe fascinováni. Jakoby to bylo vyjádření pouze toho jednoho dlouhého okamžiku vzruchu ve vztahu utvářející a motivující pokračování našeho osobního životního příběhu. Druhá varianta liniových obličejů se stejným zachycením už popisované chvíle jsou stylizovány výtvarnými technikami tužka, tuš a akvarel. Tváře se propojovaly v jakousi organickou změť linií v jistém vnitřním řádu. Tato varianta realizaci nepostihla. Oba postupy tvorby vznikaly kresbou z jedné linie, z vnitřní rychlé a automatické představivosti stylizovaných osob. Liniové postavy se více hodily pro motiv na potisk podšívky. V nejlepším návrhu tkaniny se stalo pravidlem překrývání lidí přes sebe v různých velikostech a barvách. Linie vyplněné barvou a linie, které se stávaly barvou samotnou, se rozlily do pásů.

Návrhy nesou břímě i lehkost dozrávání muže a ženy ke vztahu. Dynamiku rozhodování se mezi pudy, city a racionalitou. Na návrzích jsou různě velcí a barevně rozdílní lidé v páru, a každý pár v objetí vypadá úplně jinak a přitom jsou všichni spojeni jednou linií. Je to znamení vazby jeden na druhého a jejího vlivu. Z jednoho se vyvíjí druhý. Dohromady tvoří veškeré složky v návrhu celek a celistvost. Jeden svět složený z mnoha životů.

Význam použitých barev

Barvy působí na člověka. Výklad symboliky barev může být různý. V návrhu se používají zemité odstíny, pastelově modré a bílé odstíny. Každá barva odráží světlo jinou vlnovou délkou, proto je můžeme různě vnímat. I. P. Pavlov zaznamenal typy lidí podle barev. Červený prudký cholerický typ, žlutý živý typ sangvinika, zelený klidný typ flegmatika a modrý slabý typ melancholika.

Výklad a symbolika *barvy hnědé* je pohodlná, jistá, uspokojující, smyslová, elegantní. V interiéru může způsobit útlum, ale i stálost a sounáležitost. Může představovat tělesné požitky. Často ji vyhledávají ti, co touží po klidu

Výklad a symbolika *barvy modré*. Je to barva klidná, relaxační, empatická a estetická. Evokuje k rozvaze, pocit nebeských dálek. Symbolizuje věrnost, důvěru, oddanost a tradici. Vyhledávají ji lidé citliví s bohatým vnitřním životem, unavení, odmítá ji ten, kdo není spokojen se svými vztahy, bývá též odmítána v dospívání.

Výklad a symbolika *bílé barvy*. Symbolizuje neurčitost, nedostatečnost, nevinnost a čistotu. Evokuje osvobození od toho, co se jeví překážkou. Hledí na svobodu pro nové možnosti. Symbolizuje nový začátek a mír.

Barva bez druhé barvy neexistuje a obraz, v tomto případě tkanina, je zdrojem estetického zážitku.

Schválený návrh čekala drobná úprava v programu Photoshop. Firma schválila zájem o spolupráci na výrobě žakárského desénu pro oděvní kolekci podle autorského návrhu. Posléze byly zaslány informace pro tvorbu vzoru na začátku tvorby. Po odeslání definitivní verze raportu přišla odpověď z Kolovratu s doporučením vycházet u programování raportu z firemní kvality Melissa, jednoosnovní tkanina s dvěma útky.

2.3 Obecné informace o tvorbě tkaniny na žakárových strojích.

Žakárová tkanina je velkoplošná vazebně vzorovaná tkanina, utkaná žakárovou technikou na žakárových strojích. Složitý mechanismus tohoto stroje umožňuje tkát téměř neomezenou velikost vzorů hlavně na výšku, šíře vzoru je vymezena parametry žakárského stroje a stavu. Typickou žakárovou tkaninou je damašek, brokát, potahové i dekorativní textilie a koberce. Technologie žakárského vzorování se využívá od patentování roku 1805, kdy ji vynalezl Francouz Joseph Marie Jacquard. Jacquardův princip se o sto let později uplatnil u některých typů pletacích strojů, plochých i okrouhlých.

„Žakárové vzorování textilií je způsob tkání, při kterém se na zařízení umístěném na tkacích strojích nechá ovládat každá jednotlivá osnovní nit nezávisle na ostatních a tak se dají vytkávat plastické vzory o velikých rozměrech a různobarevné vzory, jaké nelze dosáhnout na listových strojích. Jednotlivé nitěnky jsou upevněny na zdvižných šňůrách, které jsou zavěšeny na platiny. Pohybem platin se udává, která osnovní nit se při dané otáčce tkacího stroje zvedne a která zůstává v dolní části prošlupu.“[9] Stroje pracují jednozdvíže nebo dvouzdvíže v prošlupném ústrojí se šňůrovým brdem. Jednotlivé nitě, jsou ovládány mechanismem podle vzorů vytlučených na kartách, nebo pásech podle vazby tkaniny. Kartové ruční vytkávání používají například na ASPL v Polsku. Jejich stroje fungují od poloviny padesátých let minulého století. Většina nových zařízení pracuje na principu elektromagnetického přenosu, impulsu daného počítačem, přičemž vzorování se provádí na počítači, program přenáší žakárský stroj. Moderní zařízení pracují až s 24 000 platinami, to znamená, že tkaný vzor může dosáhnout velikosti celé běžné šířky tkaniny (150 cm).

Žakárové tkaniny mohou být jednoosnovní nebo dvouosnovní, s jedním nebo více útky. Jednotlivé odstíny tkaniny se vytváří vzájemným provázáním osnovy a útku, tzv. vazbou. Ta je tvořena osnovními a útkovými vaznými body. Osnovní vazný bod vzniká překřížením osnovní nitě přes útek, útkový vazný bod vzniká překřížením útkové nitě přes osnovu. Vazba je kombinace vazných bodů podle daného řádu a požadovaného charakteru tkaniny. (K zanášení útků se používají zanašeče pneumatické, hydraulické, nebo mechanické).

Ve firmě Kolovrat je útek zanášen mechanickými jehlovými zanašeči, prohozní a doletovou jehlou, které si útek předávají v proslupu uprostřed šíře tkaniny.

Typické použití žakárských tkanin jsou textilní tapety, potahy nábytku, stolní a ložní prádlo.

„Žakár na plochých a okrouhlých pletacích strojích. Ručně pletený žakárový vzor. Každá pletací jehla se jednotlivě ovládá a tak se mohou v jednom řádku vedle sebe umístit různé vazební prvky jako očko, smyčka, podkládání nití a další, lze je barevně kombinovat. Vzorování se může provádět na počítači, program se dá přímo přenášet na pletací stroj. Používá se u svrchních oděvů a bytových textilií.“[10]

Výrobou žakárových dekoračních a potahových tkanin se zabývá firma Kolovrat. Byla vybrána kvalita „MELISSA“ Je to jednoosnovní tkanina s dvěma útky, která plně vyhovuje návrhu o základních čtyřech barvách a tedy i čtyřech vazbách.

2.4 Parametry a úprava desénu

Základní parametry vlastního tkaní:

žakárský stroj: Grosse

velikost žakárského stroje: 2688 platin

základní počet platin pro dílo: 2640

hotová osnovní dostava: 70,4 nití / cm

raport po osnově: 37,5 cm

celkový počet osnovních nití pro dílo: 10560

hotová útková dostava: 40 útků / cm

raport po útku: 37,5 cm

celkový počet útkových nití v raportu: 1520

Počet nití v osnově, velikost raportu a dostava osnovy jsou dané. Počet nití v útku a velikost raportu i dostavu útku můžeme měnit. Pro vzor o velikosti 37,5 a dostavu útku 40 nití / 1 cm vyšlo celkem 1500 ($37,5 \cdot 40$) útkových nití na raport. Musíme však dbát pravidla, že použité vazby musí být beze zbytku obsaženy v raportu, aby v přechodu do dalšího raportu nevznikala chyba. Vhodnější se je proto číslo 1520, v něm jsou beze zbytku obsaženy střídavy vazeb 5, 8, 10, 16, 20, a 32. Dále musí být počet útků sudý, neboť navrhujeme dvouútkovou tkaninu s házením 1:1.

Pro zajištění tkaniny proti páráni jsou krajích tkaniny umístěny perlinky, 2 a 2 nitě v perlínkové vazbě. Zakresluje se jako plátnová vazba.

Úprava desénu v textilních programech Texcelle a EAT

Navržený desén na papíře se vyfotil a po drobných úpravách ve Photoshopu se obrázek ve formátu jpg. otevřel v programu pro zpracování žakárových vzorů TEXCELL, užívaný na polské Akademii sztuk piennych v Lodzi. Obrázek se musel označit tím, že se vybrali barvy, ve kterých se poté určovaly vazby. Platí pravidlo co barva, to vazba. Technické barvy nahradíme vazbami, tak vznikne žakárský vzor. Následovala úprava obrázku, aby nebyly žádné chyby ve střídání raportu. Nástroje v programu připomínaly photoshopové ikony, jako kouzelná hůlka, transformace aj. Obrázek se pokryl čtverečkovou sítí v počtu osnov a útků požadovaných v parametrech pro tkaní. V Polsku používají pro ruční žakárové tkaní nejvyšší počet osnovních nití 1520, v tomto návrhu jich bylo 2640.

V České Republice na Technické univerzitě v Liberci pracují na počítačovém programu EAT, který funguje na stejné bázi, jako program v Polsku. V programu EAT se digitalizovaný návrh otevřel, nadefinovala se velikost střídání vzoru, provedla se korekce barev a vzor pomocí nástrojů, které software nabízí, takzvaně vyčistil. To znamená, že se opravily kontury a odstranily jednotlivé zbytečné vazné body za velkého přiblížení. Správnost vyčištění raportu se kontroluje při zobrazení čtyřech raportů vedle sebe. Následně se barevné plochy zaplní vazbami tkanin.

Druh tkaniny je určen kromě materiálu také použitou vazbou, kterou tvoří soustava osnovních a útkových nití. Jsou známy tři základní typy vazeb - plátno, kepr a atlas. Z nich vychází velká škála tzv. vazeb odvozených.

Důležité bylo vytvořit kombinace vazeb podle vzoru „Melissa“ a vložit je tak, aby tkanina v barvách vypadala efektně a vyváženě. Pro celý vzor je použito pravidelné házení útku 1 :1.

2.5 Základní a použité vazby

Plátnová vazba je nejjednodušší a nejhustěji provázaný typ vazby. Hustota plátnové vazby závisí na jemnosti nití v osnovní a útkové soustavě. Tato vazba je oboustranná to znamená stejný poměr osnovních a útkových bodů na lící i na rubní straně tkaniny. (na čtyřlístém tkacím stavu lze tkát dutinu z plátnové vazby, tím vznikají dvě oboustranné; plátnové tkaniny nad sebou). Pravidelně se střídá provázání osnovní a útkové nitě. Výsledkem je vzhled podobný miniaturní šachovnici. Odvozují se z ní další vazby, jako panama a ryps.

Používá se u košil, podšívек, kapesníků, dámských šatovek a pánských obleků, ubrusů aj.

Keprvá vazba je charakteristická soustavou šikmých souběžných řádků, které jdou na povrchu tkaniny zprava doleva nebo naopak. Tvoří ji nejméně tři vazné body osnovy a útku. Podle počtu nití ve střídě se pak označuje jako kepr třívazný, čtyřvazný apod. Rozdělujeme kepr na osnovní a útkový, podle toho, zda převládají osnovní, nebo útkové vazné body. Dále máme označení podle směru řádkování pravý a levý.

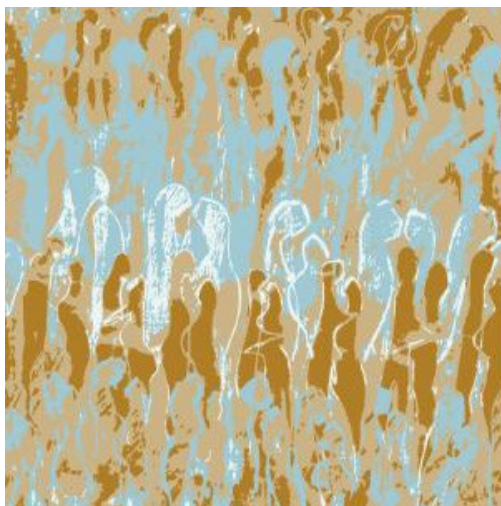
Nejhojněji se používá u technických textilií, uniformy, pracovních oděvů, podšívек, u pánských i dámských obleků, nejvíce však u džínů.

Atlasová vazba má nejmenší počet osnovních a útkových nití ve střídě pět. Vzdálenost vazných bodů a směr se řídí postupným číslem, které je stanoveno určitým postupem podle velikosti střídě vazby. Postupné číslo udává na kolikáté další niti je na následujícím útku další vazební bod. Atlas určujeme osnovní, útkový, směr řádkování je doleva nebo doprava. Atlas poznáme podle charakteristického hladkého vzhledu s málo zřetelným a velice jemným šikmým řádkováním v úhlu, vyplývajícím z postupného čísla. Povrch tkaniny bývá lesklý a hladký. Nejznámější tkaninou je satén, pak brokáty a atlasy. Používá se na ložní i stolní prádlo, stuh, společenské oděvy aj.

Použité vazby

Důležité bylo vytvořit kombinace vazeb podle vzoru „MELISSA“ a vložit je tak, aby tkanina v barvách vypadala efektně a vyváženě.

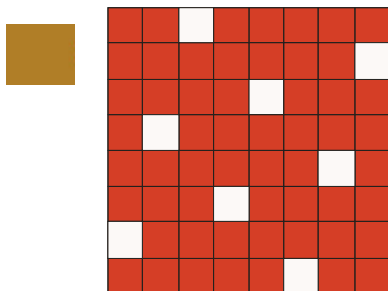
V tkanině jsou použity čtyři vazby pro čtyři barvy. Použitá konstrukce tkaniny je dvouútková jednoosnovní. Jedná se o jednu soustavu osnovních nití a dvě útkové soustavy nití. Základní barva osnovy je hnědá, útky jsou bílé a modré. Čtvrtá barva, béžová, se vytváří, mísením dvou barev hnědé osnovy a bílého útku.

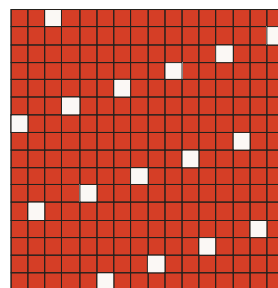
Obr.5 Autorský raport tkaniny

Vzhledem ke konstrukci tkaniny musely být při přípravě vazeb respektovány oba útky. Proto základní vazby ze sebe vycházejí, aby při zakreslení vazby pro dvouútkovou tkaninu tvořily požadovaný efekt.

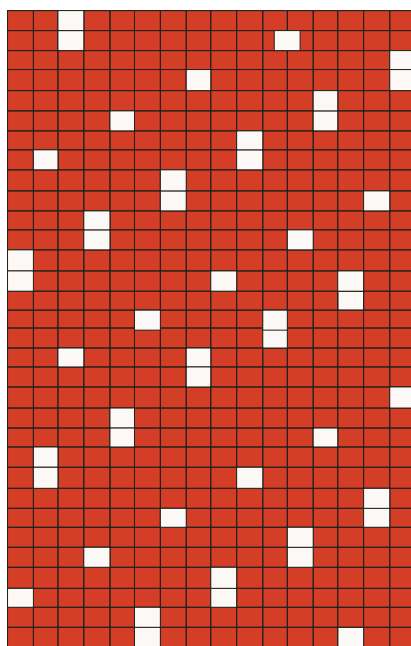
Hnědý efekt je složený z osnovních atlasů: osmivazný a šestnáctivazný s postupným číslem 3. Výsledná atlasová vazba má velikost střídy 16 x 32 bodů osnovy a útku. Pro osnovní efekt vzoruje hnědá osnova, oba útky provazují na rubu. Tato vazba tkaniny má lesklý povrch, je poměrně volná, hodně třepí a snadno se zatrhne nitka a vytvoří kaz na tkanině.

Obr.6 Hnědá barva, základní vazba
vazba osnovní atlas 2, A 15/1

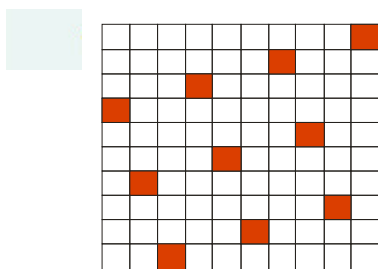

Obr.7 Hnědá barva, základní osnovní atlas, A 7/1

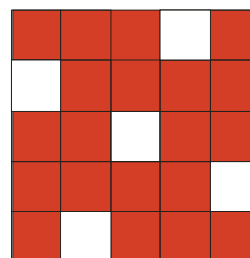

Obr.8 Hnědá barva ve vzoru, spojení vazeb 1 a 2

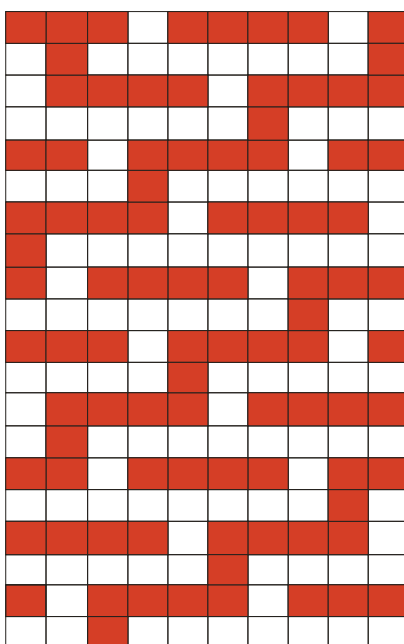
Barva bílá ve vzoru se skládá z desetivazné atlasové útkové vazby s postupným číslem 3 pětivaznou osnovní atlasovou vazbou s postupným číslem 3. Výsledná atlasová vazba má velikost střídý 20 x 20 vazebných bodů osnovy a útku. U této vazby se snadno vytřepí dlouhé nitě útků. Tkanina má hladký a lesklý vzhled. Při špatné manipulaci se rychle zatáhnou nitě a vytvoří nevzhledný pruh.

Obr.9 Bílá barva, základní osnovní atlasová vazba 1, A 1/9 (bílý vrchní útek)

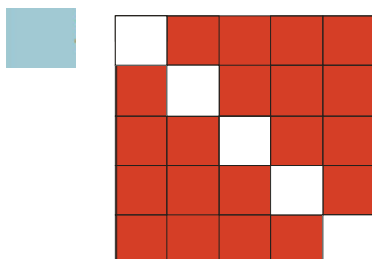

Obr.10 Bílá barva, základní atlasová vazba 2, A 4/1

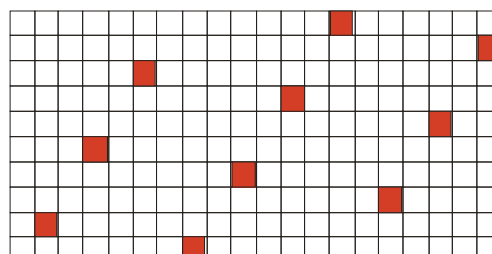

Obr.11 Bílá barva ve vzoru, spojení vazeb 1a2

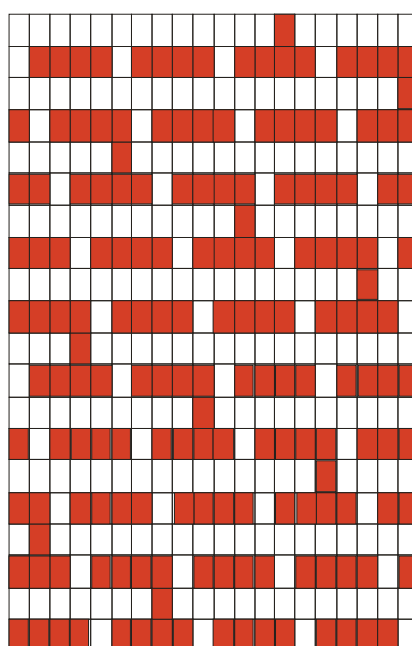
Modrá barva ve vzoru je složena z pětivazného kepru levého směru. Keprová střída je 5 x 5 vazných bodů osnovy a útku. Druhá vazba je dvacetivazný osnovní atlas s postupným číslem 14, ale je na výšku zkrácena tak, aby respektovala první vazbu a při sepsání byla výsledná vazba 20 x 10 osnovních a útkových bodů. Tato tkanina se vyznačuje dlouhými útkovými flotážemi na lící straně.

Obr.12 Modrá barva,
pětivazný kepr šikmým řádkováním S,
vazba 1, K 4/1
(na lící straně vzoruje útek)

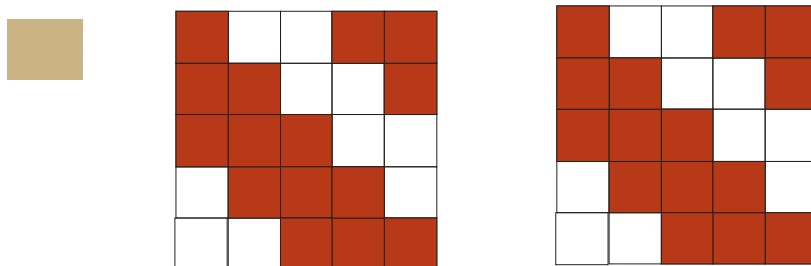

Obr.13 Modrá barva,
dvacetivazný útkový atlas s osnovní
postupným číslem 14, vazba 2, A 19/1

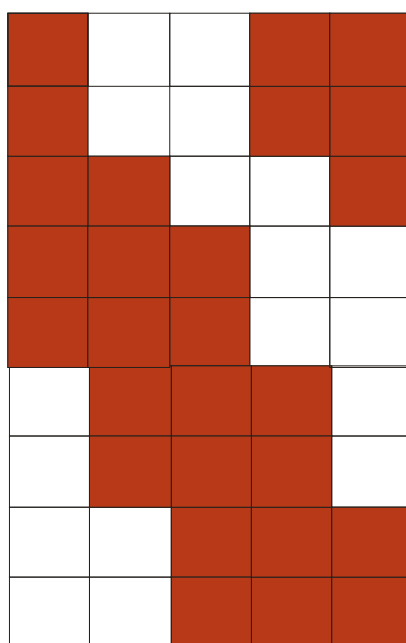

Obr.14 Modrá barva ve vzoru, spojení vazeb 1a 2

Běžovou barvu vzoru vytváří zesílené kepry levého směru, výsledná vazba má 5 x 10 osnovních a útkových vazných bodů. Výsledná vazba je pevnější a ideální pro namáhanější oděvy.

Obr.15, 16 Základní vazby, dva zesílené kepry levého směru, velikost střídy K 4/1

Obr.17 Běžová barva ve vzoru spojená základními zesílenými kepry

2.6 Flotáž, strojová data, příprava materiálu

Flotáž

Po naprogramování vzoru bylo ještě potřeba odstranit dlouhé flotáže. Neplánované flotáže jsou brány jako chyby v provázování. Jedná se o volné úseky osnovní nebo útkové nitě, které nejsou dostatečně provázané. Tak zvané flotují a to buď na lící nebo rubní straně tkaniny. Nejvíce nechtěných flotází se objeví na rozhraní mezi vazbami.

Strojová data

Program je kompatibilní s nejpoužívanějšími elektronickými žakárskými stroji. V konečné fázi programování desénu bylo nutné dodat správná strojová data týkající se nastavení stroje, místa začátku tkaní vzoru, nastavení okrajů, barevné záměny apod. Strojová data lze uložit jako bitmapu a poslat ke zpracování do firmy Kolovrat.

Příprava materiálu pro tkaní

Velmi důležitou operací je soukání. Pokud se materiál barví, je nasoukán na měkké cívky, vhodné pro dobré probarvení příze. Návin příze na perforované dutince je měkký při omaku, prsty se lehce boří do příze. Tato kvalita však není vhodná pro snování ani pro tkaní, jelikož má příze tendenci se smekat a tvořit smyčky. Proto se tyto měkké cívky přesoukávají, v případě osnovy i rozsoukávají na větší počet cívek a na tvrdší návin. Ten zajišťuje lehčí a plynulejší odmotávání nitě z cívky. Přesoukávání má i další funkci, a to kontrolu materiálu, ve firmě se mechanicky dočišťuje. Odstraní se slabá místa, aby se předešlo nežádoucím přetrhům při snování či tkaní. V čističích se zaseknou silnější místa či uzlíky, které se ručně vystříhnou a znovu lépe navážou. Dále se odstraní slabá místa.

Pro přípravu osnovy bylo použito pásové snování, kdy se postupně nasnovou pásy na kónický buben snovadla, pro navrženou tkaninu v počtu 240 nití v jednom pásu. Jeden pás vedle - respektive v daném překrytu přes druhý. Celkový počet pásu byl 44 ($240 \times 44 = 10560$ nití) Poté se všechny pásy naráz převinou na osnovní vál. Zde je již zachováno kladení nití vedle sebe a stejnoměrné namotání na vál. Nítě musejí mít zachované pořadí, které se zajišťuje tzv. Křížem, kdy se mezi osnovní nitě kolmo vkládá pomocná niť v plátnové vazbě a v opačném provázání druhá. Dostava osnovy je zhruba 70 nití/cm, lze upřesnit, když se přeměří šíře tkaniny a propočítá na celkové množství nití v dílu – $10560 : \text{např } 150 \text{ cm} = 70,4 \text{ nití/cm}$. Předpokládané setkání osnovy bylo asi 10 %.

2.7 Realizace ve firmě Kolovrat

Barevnost tkaniny se měla co nejvíce přiblížit barevnosti návrhu. Barva osnovy byla vybrána při prvních konzultacích. Měnit se tedy mohly jenom barvy útků.

Z katalogu dostupných přízí firmy Kolovrat pro realizaci se vybraly tyto:

osnovní nit PE 167 * 1 dtex (polyesterové hedvábí)

bílý útek VI, 20x2 tex (dvojmo skaná viskózová příze)

modrý útek CO 35,5 * 1 tex (jednoduchá bavlněná příze)

Při tkaní vzoru byl použit žakárový stroj značky Grosse EJP2. Řazení stroje je uzpůsobeno pro tkaní 4 raportů v šíři tkaniny. Počet pracovních platin při tomto řazení je 2688, čistě pro dílo je určeno 2640 platin. Každá platina ovládá 4 šňůry = 4 osnovní nitě v tkanině. Počet nití v tkanině pro jeden raport je tedy 2640 a pro celé dílo 10560 (2640 pro jeden raport * 4 raporty). Dále jsou použity 4 nitě pro perlinku. Na každém kraji tkaniny 2 nitě, které provazují v plátnové vazbě. Tím se zajistí kraj tkaniny proti párání. Dále se používá 38 nití na pomocný kraj, který však nepatří ke tkanině a ještě na stavu je odstřiháván. Má za úkol podržet zanášené útky. Zamezí zátahu či nedoletu zanášené nitě – útku do tkaniny. Pro přenos dat do žakáru používá firma Kolovrat diskety.

Pod žakárovým strojem je umístěn tkací stroj značky DORNIER H+VS 8/1. Je schopen tkát rychlostí 420 otáček/ min. To znamená jedna otáčka, jeden zanesený útek. Stav je vybaven 8 podavači, čímž lze zanášet až 8 různých barev, nebo druhů útků. Pracovní šíře stavu se pohybuje mezi 156,6 až 158 cm, podle konkrétního nastavení. Vychází ze šíře paprsku. Hustotu osnovních nití zajišťuje návod do zubů paprsku. Bylo použito číslo paprsku 112,5, což značí počet zubů na 10 cm. Celkový počet zubů v paprsku je 1762, pro dílo se využije 1760 zubů a 2 se nechávají pro perlinku. Kromě perlinky, kdy jdou do zubu pouze dvě nitě, je v každém zubu 6 nití. Pracovní šíře stavu ovlivňuje šíři tkaniny. Po uvolnění ze stavu se tkanina sráží, jde do sebe a podle použitého materiálu a vazby se liší konečná šíře konkrétní tkaniny. Režná šíře tkaniny se může pohybovat od 145 cm do 154 cm.

Zvolená dostava útku pro tkané vzorky je 38 út/ cm, která se vlivem setkání a úpravy mění zhruba na 40 út/ cm. Tato dostava byla doporučena vzhledem k ozkoušené kvalitě vybrané tkaniny a byla zachována její konstrukce. Nejprve se vytkávaly barevné varianty, které se dosáhly výměnou útků v tkanině, přičemž pracovaly dva podavače útků, pro každou barvu útku jeden. Posléze se vybírala ideální kombinace barev žakárového vzoru.

Ve firmě Kolovrat se podle návrhu a po domluvě utkalo 16 metrů vzorované tkaniny, 6 metrů jednobarevné textilní půdy zesíleného kepru a dvakrát 3 metry jednobarevné půdy bílé a hnědé textilie. Jednotlivé jednobarevné půdy vycházely z vazeb ze vzorované tkaniny.

Úprava

Po utkání se provádí kontrola tkaniny, při které se označí vady. Ty, které se dají vyšíť či jinak opravit, se odstraní, a tkanina může putovat na úpravnu.

Konečné zušlechtění utkané textilie se provádí za určité teploty, vlhka a tlaku, které lze laicky připodobnit k žehlení, ovšem v průmyslové podobě. U tkaniny se docílí konečného vzhledu, omaku a vlastností podle vybrané úpravy. Tkanina po vysrážení ztrácí ze svých rozměrů u osnovy -0,9% a v útku -4,4%

Parametry

Složení tkaniny: 70% PE, 20% CO, 10%VI

Hmotnost tkaniny: 420g/m²

Struktura: mírně plastický vzhled, lesklá v atlasových vazbách, tužší.

Vlastnosti: dobrá nasákavost, dobrá tažnost, poměrně rychle schne, dobrá tvarová stálost

Využití: dobré využití pro svrchní oděvy, potahové a dekorační textilie.

Materiál dobře drží tvar, tato vlastnost je hojně využívána v oděvních kolekcích.

Údržba: Pere se na 40°, žehlí při teplotě do 150°. Nesmí se sušit v bubnové sušičce, nesmí se bělit. Může se čistit pomocí organického rozpouštědla.

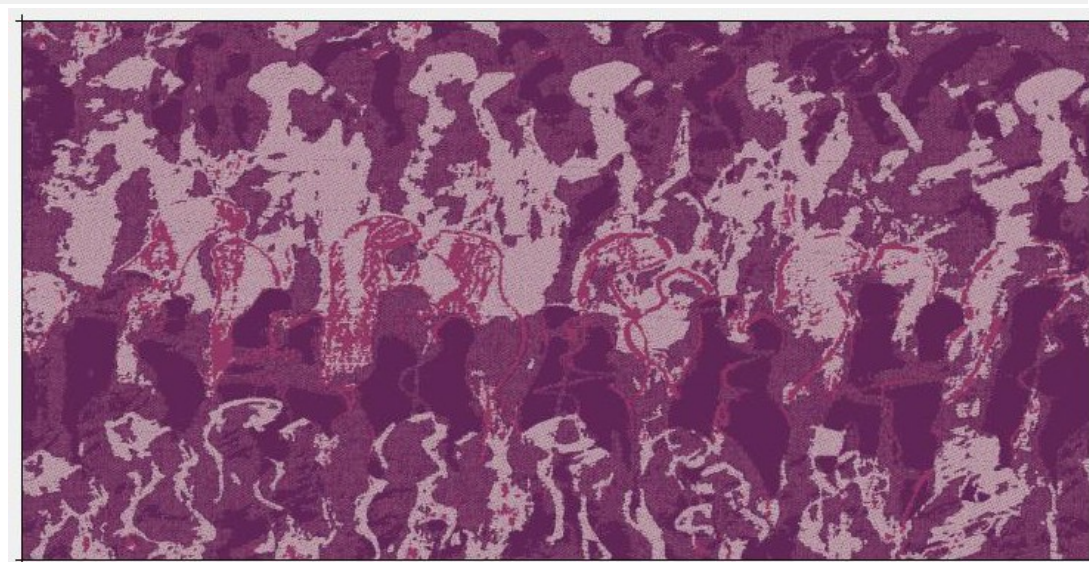
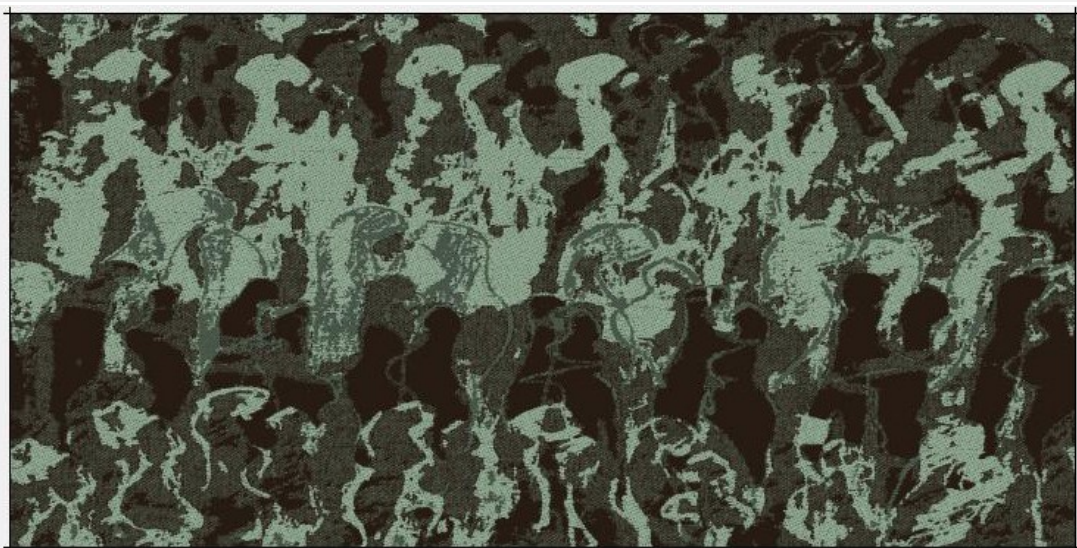

2.8 Simulace tkaniny

Pro lepší představu konečného desénu je možné v programu EAT vytvořit barevnou plastickou simulaci vzoru.

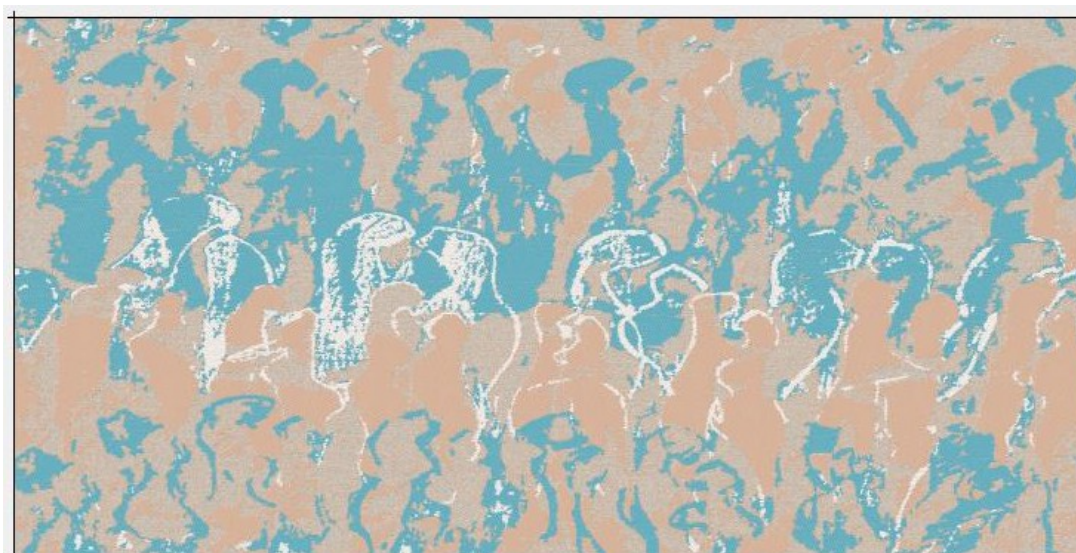

Obr.18 Simulace detailu tkaniny 3D

Obr.19-22 Simulace tkaniny, barevné varianty

Obr.23 Simulace lící strany tkaniny

Obr.24 Simulace rubní strany tkaniny

3 REALIZACE POTISKU NA PODŠÍVCE

3.1 Autorská realizace potisku na podšívce klasickou sítotiskovou technikou.

Zhotovení potisku probíhalo v polské Akademii sztuk piennych v Lodzi. Na zdejší akademii používají techniky tisku na textil šibury, sítotisk, transférový tisk a jejich různorodé kombinace. Vzor je inspirovaný objetím muže a ženy ve stylizovaných postavách, nakreslených jednou linií. Návrhy pro tisk vznikaly z řady liniových návrhů pro dekorační textilií, viz. *Obr.17 a fotodokumentace*

Sítotisková technika pochází z dálného východu, až roku 1929. V Americe vynalezli technologii, kterou známe dnes. V Evropě se začala vyskytovat po 2. světové válce. Do Československa se sítotisková technologie dostala díky Tomáši Baťovi, do Zlína. Hojně se využívala u Pop-Artu. Sítotisk lze využít pro malé metráže pro osobní účely nebo pro velkoplošné potisky v podnicích.

Princip tisku je v protlačování barvy přes síto, na kterém je připraven vzor, šablona. Pro tisk je potřeba síto, které je upevněno na dřevěném nebo kovovém rámu. Síto je ze syntetických vláken nebo hedvábí.

Těrka je pomůcka, kterou se tře barva přes plochu síta. Těrka může být dřevěná i kovová na dolním konci těrky je guma, aby barva při tření lépe procházela sítom. Tisknout lze na materiály textilní a nejrůznější netextilní materiál. Pro potisk textílie se používají speciální barvy, které jsou ředitelné vodou. Používají se bezbarvé pasty, které jsou krycí, polotransparentní a transparentní. Taková pasta se mísí pigmenty, lze namíchat libovolný odstín.

Nejdůležitější jsou šablony, přes které se tiskne vzor. Neustále se vyvíjí technologie, které usnadňují přenášení vzoru na síto. Nejjednodušší nanesení šablony na síto je samolepicí tapetou nebo šablonou vyřezanou do igelitu. Jiná možnost je přímo na spodní části síta zhotovit kresbu mastným materiálem, přes mastnou kresbu dáme vykrývací roztok, tedy roztok chytne jen okolí kresby. Po zaschnutí se kresba vymyje ředidlem, čímž se zprůchodní.

Pro realizaci byla využita technologie přímá fotomechanická. Vytvořený návrh byl převeden do černobílé kresby. Kresba na obyčejné čtvrtce v černobílých liniích byla převedena do digitální verze a vytisknuta na *pauzák*. Je to kvůli technice přenášení vzoru na síto. Formát vzoru byl omezen pouze velikostí síta. Na síto se nanáší světlotisková emulze a ve tmě se nechá uschnout. Ve vakuovém rámu se na síto přiloží pozitivní kresba a pak se osvítlí. Emulze se tvrdí okolo kresby, ve vodě se nerozpustí. Místa neosvětlená se vymyjí vodou. Posléze se používá retuše a zakryjí se přebytečné osvětlené plochy. Osvětlený vzor se odstraní nanesením chemikálie a vymytím.

Byly použity nekrycí barvy. Tisk se na podšívce ze syntetických vláken musel zafixovat žehlením. Po vyprání se ještě část barvy smyje. Vzor se však nevymyje. K dispozici vlastního tisku byly dvě varianty sít. Natisklo se 20 metrů podšívky okrovými barvami.

Vlastnosti materiálu: příjemný omak, rychle se mačká, špatná navlhavost, dobrá tažnost a pevnost, nízká pružnost. Odolné vůči oděru, rychle schne.

Složení: směs 1. 75/25 PES/VI 2. 25/75 VI/PAD

Údržba je podřízena údržbě vrchového materiálu oděvu. Při teplotě žehlení vyšší než je 170° vlákna podléhají destrukci.

Obr.17 Sítotisková šablona autorského vzoru, dvě varianty.
Velikost síť 70x40 cm a 110x 80 cm

4 NÁVRHY A REALIZACE ODĚVNÍ KOLEKCE

4.1 Charakteristika oděvní kolekce a návrhů

Oděvní kolekce se nazývá Muž a žena, otisky vztahů. Skládá se z pánských a dámských modelů. Inspirací pro vytvoření modelů byla těla mužů a žen. Zachování siluety obou pohlaví považuji za velice důležité. Muže typizují široká ramena a úzké boky. Je to tvar písmene T. Žena se tvarově podobá přesýpacím hodinám. Je zaoblená a křehčí. V kolekci pánských sak a dámských šatů se nechávám inspirovat rozdíly ve stavbě obou těl a zvýrazňuji partie a siluety, které jsou pro ně tolik typické.

Konstrukčnímu tvarosloví a detaily v oděvu naznačuji atributy vztahu. Je to polibek a obětí v tvarování dílů a dotyková zapínání. Střihové řešení jednotlivých kusů oděvů může v obrazové představivosti člověka vyvolat tvary obličejů. Profily obličejů dvou blízkých lidí.

Společné znaky pánské a dámské módy ovlivňuje aspekt historického poohlédnutí se po estetickém vzhledu odívání muže a ženy, které se po staletí měnily. V každém probíhajícím i historickém období jsou patrné jisté esteticky společné znaky, které se promítají v pánské i dámské módě. V baroku to bylo množství kadeří, volánů a bohatých sukní. Dnes to jsou kalhoty, praktický oděv a odívání uni-sex. V této kolekci jsou společné znaky jemnost, odvážná a svěží elegance. Dále shoda v detailech, použitém materiálu a barevnosti. Estetickou podobnost používám v celé kolekci. Muži mají rádi větší praktičnost oděvu a ženy kladou důraz na dobrý pocit, když krásně vypadají. Proto dámské oděvy jsou kontrastní a bohaté v detailech.

Všechny modely zvýrazňují přirozené linie siluet těl, jako znamení rozdílu mezi mužem a ženou. Osobní zpracování návrhů a střihů nesou ducha vzájemných vztahů mezi mužem a ženou. Kolekce působí vyváženě, stejně jako jsou vyvážené možnosti bez ohledu na to jestli jsem muž nebo žena.

Oděv lze chápat jako jiné pojetí sochařského umění. Každý model je trochu samostatná socha a v kolekci tvoří sousoší, které je a může být pokaždé jiné.

Oděvní návrhy nejprve prošly svobodnou volnou kresbou, téměř automatické kresby. Z těchto kreseb se mělo vycházet pro oděvní kolekci. Pro vyjádření tématu tento postup nepřípadal v úvahu.

Následovala realistická kresba tužkou. Kvůli složitému vzoru desénu se vybíraly návrhy spíše decentnější, které se doplňovaly spíše stříhovým řešením. Vybrané návrhy byly převedeny do perokresby se zadními pohledy a jednotlivé siluety oděvů byly doplněny koláží simulace oděvního žakárského desénu. Následovaly technické nákresy, konstrukční řešení modelů a realizace.

4.2 Použitý materiál

Tkaniny pro halenky je hedvábí a jemná bavlna s plisé úpravou. Vrchový materiál je vzorovaná žakárská tkanina a podšívka s autorským potiskem; viz kapitola 2. a 3. Použité směsové nitě PES/ CO se zákrutem S, návin 5000m.

Doplnění informací o syntetickém vláknu polyester, polyamid a viskóze

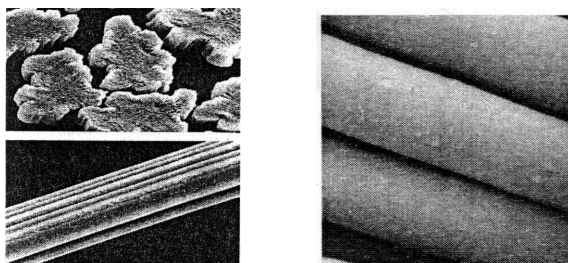
Polyesterové vlákno je nejrozšířenější syntetické vlákno. Polymer se zvlákňuje z taveniny. Vlákná mají tvar hedvábí nebo stříže a jsou hladká. Vyrábí se různé modifikace polyesterových vláken pro lepší užité vlastnosti polyesteru.

Polyamid se vyrábí ze dvou vláknotvorných polymerů polyamid 6 a 6,6. Polymery se zvlákňují z taveniny. „Vlákná polyamidu se vyrábí ve tvaru monofilního, polyfilního hedvábí nebo stříže. Vlákná mohou být barvená ve hmotě a různě efektně modifikována.“[11]

Viskózové vlákno z přírodních polymerů se tvoří ze základní suroviny smrkového nebo bukového dřeva, ze kterých se stává chemickou cestou celulozová vlákna. Proces úpravy je značně ekologicky zátěžový. Výroba stále prochází vývojem, aby ekologické problémy nebyly vysoké a vlákna měla dobré vlastnosti, jako je pevnost a termické vlastnosti.

Vlastnosti: Vlákná jsou elastická, odolné vůči oděru a vůči působení slunečního záření. Mají veliký sklon k elektrostatickému náboji. Polyesterové vlákno žmolkuje. Vlákná se směsují s přírodními vlákny.

Použití: Široké využití pro účely oděvní, textilní i technické.

Obr.25 Průřez viskózovým vláknem a pohled na polyesterové vlákno

Hedvábí

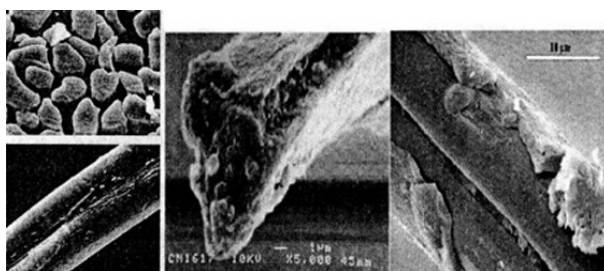
Výroba hedvábí je čínskou starověkou technologií. Vyrábí se z dlouhých, tzv. nekonečných, vláken živočišného původu. Housenky bourců vylučují při zakuklování výměšek fibroin, který na vzduchu rychle tuhne a vytváří vláknennou strukturu kokonu. Před vylíhnutím se kukla musí upravit horkou párou a vlákna odmotat. Housenky se touto úpravou usmrtí. Nej kvalitnější vlákna jsou ve střední vrstvě kokonu. Vlákna mají délku 400 až 1000 m. Hedvábí je složeno z fibroinu a je obalen sericinem, který se odstraňuje odkližováním. Vláknem úpravou ztrácí hmotnost a ta se nahrazuje solemi cínu, je to tzv. Zatěžování hedvábí. Přírodní hedvábí se nahrazuje syntetickým.

Vlastnosti: Snadno přijímají vlhkost, vlákna jsou hladká, příjemný omak, lesklý vzhled. Hedvábný materiál má dobrou tažnost a pružnost. Žehlení maximálně při teplotě 140°. Při teplotě 170° nastává destrukce vlákna. Hedvábí je pevnější než bavlna a má podobné elektrostatické vlastnosti jako bavlna a snadno se zmačká.

Použití: šatovky, šátky, pánské košiloviny a kravaty.

Druh oděvního materiálu: tmavě šedý organtýn, který přechází do temně modrého hedvábného pongé

Popis výrobku: přírodní čínské hedvábí kvality pongé 5. Hojně užívaný materiál, jemný lesklý a pevný.

Obr.26 Pohled na příčný a podélný řez vlákna přírodního hedvábí

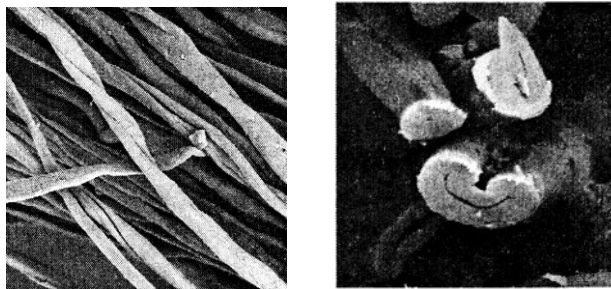
Bavlněná tkanina s plisé úpravou

Bavlna je přírodní rostlinné vlákno, starší než hedvábí. Bavlník je keř, ze kterého rostou tobolek se semeny s vlákny bavlny. Růst semen a vláken bavlny začíná 45-70 dní po odpadnutí květu. Vlákno bavlny je tvořeno jednou buňkou šroubovitého tvaru a uvnitř je duté. Hlavní vlákenné složení je celulóza. Vlastnosti vláken určuje jejich zralost a druh bavlníku. Krátká vlákna do 35 mm a dlouhá vlákna nad 35 mm. Vlákna se musí chemicky upravovat mercerací, bělení apod. Po úpravách se vlastnosti vláken zlepšují. Efektní vzhled může být zmiňovaná úprava plisováním pod velkým tlakem, teplem a párou s fixačními pojidly. Po zaschnutí drží tvar, ale po namočení ztrácí z velké části efektní vzhled.

Vlastnosti: Tažnost a pružnost bavlny je nízká, velmi dobrá navlhavost a dobře se barví. Malý sklon k elektrickému náboji. Je dobře tvárné. Bavlna má větší pevnost za mokra než za sucha., Příjemný omak.

Druh oděvního materiálu: Vybělená plisovaná bavlna z česané bavlny bez příměsí.

Údržba: Materiál nelze žehlit pod tlakem parou. Při tlaku a vlhku se ztrácí efektnost plisé vzhledu.

Obr.27 Pohled na příčný a podélný řez vlákna bavlny

4.3 Technický popis a charakteristika modelu 1

Dámský model je složen ze dvou částí, hedvábných šatů se spodničkou a korzetu.

Střih šatů byl vytvořen ze základního střihu šatů a rozčleněn. Členění pak ještě rozloženo na proužky s dvoucentimetrovými mezerami na sámký. Celkový počet sámků 310.

Šaty jsou přiléhavé a tvarově členěné pod hrudní a pasovou přímkou. Hluboký výstřih na zadním díle sahá k bederní oblasti. Průkrčník předního dílu má tvarovaný výstřih. Do průramku jsou vsazené hlavicové krátké rukávy s členícím švem svisle středem hlavice rukávu. Živůtek i sukně jsou odšívány sámkováním. Pod prsy je hladký tvarovaný díl s odševky v rubní straně. U sukně nejsou sámký odšité k dolnímu okraji, ale končí tvarovaně nad dolním okrajem pro lepší volnost pohybu a efekt šatů. Spodnička má našitý díl z odšitých sámků.

Okraje výstřihů na předním i zadním díle není začištěn. Dolní okraj sahá do půli stehů a délka šatů je prodloužena spodničkou. Dolní okraj šatů začištěn miniaturním klikatým stehem. Dolní okraj spodničky je nezačištěn.

Korzet vytvořen ze vzorované žakárské tkaniny podšitý vrchovým materiálem. Je tvarovaný podle návrhu a pevně přiléhá v pasové linii. Spojen textilním zapínáním. Stává se doplňkem oděvu. V oblasti hrudní přímký je korzet volný a odstávající.

Charakteristika: křehké a vyzývavé šaty a tuhý korzet vyslovuje jemnost žen, které mají na sobě slupku hrdosti, důstojnosti i svůdnosti. Korzet se snadno otevírá stejně jako žena. Komplikovanost střihu naznačuje značnou komplikovanost žen v očích mužů. Oděv je odvážně elegantní svojí temnou barevností. Je vhodný pro každý typ lidské pokožky. Spíše pro reprezentativní účely nebo pro ženy, které se nebojí být extravagantní.

Materiál: tmavě šedý organtýn, který přechází do temně modrého hedvábného pongé, vzorovaná textilie

4.4 Technický popis a charakteristika modelu 2

Pánský model se skládá z netypicky tvarovaného saka, pasových kalhot a členěné haleny.

Sako je podšito v celém trupu s podsádkami a standartním vnitřním vypracováním. Přední svislé středové linie jsou tvarované asymetricky a konstrukčně modelované podle návrhu. Oděv je vypracován z žakárské tkaniny a podšívky s autorským potiskem.

Pánské sako má dotykové zapínání na pasové přímce. Má hlavicové tvarované rukávy. Průkrčník, přední kraje a dolní kraje jsou zapraveny podsádkami. Na předním levém díle je vypracovaná výpustková kapsa se stojatou patkou. Dolní kraj je tvarovaný do špice, které sahají pod sedovou linii. Cípy z přední ho dílu pokračují do zadního dílu, kde se spojují ve středu zadního dílu pod pasovou linií. Rukávy vychází ze základního střihu sakového rukávu. Rukávy mají úpravu konstrukční rozšíření pro odševky v rukávové hlavici. Odševky vytváří špičatý vzhled rukávu na vrcholu náramenice. Na loketní přímce jsou vytvarované tři odševky se špičatým tvarováním do prostoru. Rukáv má tři plastické odšité a sežehlené vytvarování šikmo podél rukávu.

Kalhoty jsou dlouhé, rovné do pasu se skrytým zapínáním ve středu předních dílů. Na zadním díle zhotoveny odševky a nakládané zdvojené kapsy. Kapsy jsou symetricky od sebe. Odševky zajišťují dobré padnutí kalhot. Zadní díl má pod sedovou linií odševky, které vedou zrcadlově šikmo k bočnímu kraji. Vytváří efekt tzv. kalhot mrkaček. Švová záložka dolního kraje je začištěna dvojitém obrubovacím švem.

Halena je zhotovena z plisované bavlny. Je členěna, tak aby kopírovala mužskou postavu. Členěné díly byly kladeny šikmo, rovně nebo proti osnově, tak se vytvořilo různé směry proužkování haleny. Přední kraje spojuje spirálové skryté zdrhovadlem. Výstřih předního kraje je špičatý. Dolní kraj mírně tvarovaný do oblouku.

Charakteristika: Pánský model je barevně sjednocený. Bílá halena dodává volnost pohybu a díky svému složení je příjemná při nošení. Sako odkrývá přední část hrudníku a odkrývá plisovanou jemnou halenu. Tuhé netvárné sako odkrývá jemnost a svěžest. Kalhoty naznačují plynulý přechod mezi oběma kontrasty. Vysoká elegance, čistota a nevinnost. To jsou prvky odhalující muže nosící tento oděv.

Materiál: bělená plisovaná bavlna z česané bavlny bez příměsí, vzorovaná tkanina a hladký žakárský materiál, podšívka s autorským potiskem

4.5 Technický popis a charakteristika modelu 3

Pánský model 3 se skládá z tvarovaného saka a kalhot.

Pánské sako podšité v celém trupu s podsádkami a standartním vnitřním vypracováním má hlavicové tvarované rukávy. Přední svislé středové linie jsou tvarované přes sebe a konstrukčně modelované podle návrhu.

Zapínání předních dílů je dotykové a skryté, aby nerušilo celkový vzhled. Na levé polovině předního dílu je vypracována jednovýpustková kapsa. Průkrčník je zvýšen nad krční přímkou. Na něm vypracovány vnitřní a vnější odševky pro lepší padnutí ke krku. Zadní díl saka je členěný středovým švem s rozparkem. Souměrně od sebe jsou odševky prošité z lící strany. Cípy z předního dílu směřují do zadního dílu ke středu pod pasovou linii. Sakové rukávy jsou zkrácené s tvarovanou rukávovou hlavicí do špičky a tvarovaným dolním krajem. Délka rukávu zakrývá loket. Délka saka sahá na předním díle k sedové linii.

Kalhoty do pasu mají drobné technologické vypracování rozdílné na předních i zadních dílech. Pasový kraj zapraven podsádkou. Rozparek na předním díle je řešen zdrhovadlem ve středu dílů. Přední díl kalhot má v krokové části lící a rubní drobné odševky pro plastický vzhled. V dolním kraji kalhot je rovný prošitý záhyb.

Zadní díl má ve středu nohavic odšitý sámek. Od pasu nad kolenní linií a potom pokračování pod kolenem. Zčištěný dolní kraj je prošit z lící strany.

Charakteristika: Celá ušitá schránka modelu je odlehčena zkrácenými rukávy a tvarováním v zadním dílu saka. Model zvýrazňuje ramena a kopíruje mužskou postavu. Oděvy mají množství detailů, které jsou patrné při bližším pohledu. Muži mají podobné vlastnosti. Jsou více stereotypní a více praktičtí, ale se spoustou důležitých detailů.

Materiál: vzorovaná žakárská textilie, podšívka s autorským potiskem

4.6 Technický popis a charakteristika modelu 4

Pánský model se skládá ze vzorované vesty s rukávy, kalhot a hedvábné haleny.

Vesta je asymetricky řešena v předních krajích a konstrukčně modelovaná podle návrhu. Má hlavicové zdvojené krátké a hladké rukávy. Trupový oděv je podšitý v celém trupu s podsádkami. Rukávy vsazené do průramku jsou vypracovány dílcovým podšíváním. Do jednoho průramku vsazený souměrně dva rukávy. Tvarování předních krajů je organické a připomínají profily dvou tváří naproti sobě. Přední kraje se nedotýkají. Délka předních dílů vesty směřují k pasové linii. Náramenice předního a zadního dílu jsou zkrácené od průkrčníku. Zadní díl má špičatý výstřih se všitým tvarovaným sedlem. Sedlo je podšité podšívkou. Středový šev končící pod pasovou linií. Dolní kraj zadního dílu je symetricky tvarovaný. Ozvláštňuje tak mužskou siluetu.

Kalhoty mají snížený pas zapravený pasovým límcem. S kapsami v bočním švu a nakládanými kapsami na zadním díle. Zapínání ve středu předních dílů je řešeno klasickým kalhotovým rozparkem. Na předním dílu jsou vypracované nakládaná kapsa ve švu a na ní naložená kapsová tvarovaná patka. Pod pasovým límcem zdobí kalhoty prošité záhyby. Na zadních dílech vypracovány symetricky od sebe nakládané kapsy a pod sedovou linií šikmé odševky. Kalhoty mají vzhled tzv. kalhot mrkaček. Od dolních krajů vedou prošité krátké odševky na předním a zadním dílu středem nohavice.

Hedvábná halena se skládá z rozčleněných dílů se sámkou nebo bez ní s vypracovaným stojatým límcem v průkrčníku. Oděv je velice křehký experiment hedvábných záhybů spojených lepicími proužky. Posléze kvůli lepší stabilitě prošité sámkou o velikosti 1cm. Sámkou jsou odšívány do rubu a do lícu. Celkový počet sámků je 248. Halena členěna podle fyziologické stavby mužského těla. Bez odšitých sámků pouze v pasovém délkách předního a zadního dílu. Halenka má rozparek v bočním švu zapravený zdrhovadlem a ve středu předního dílu má přinechanou légu. Halena má krátké hladké vysokohlavicové rukávy.

Charakteristika: Lehké a průhledné hedvábí kopíruje mužskou postavu a členění je tvarováno ve směru mužských svalů na těle pomocí sámků. Zvýrazňuje tak mužské křivky. Průhlednost trupu tvarově ohraničuje vesta se zdvojenými rukávy a sedlem na zadním díle. Opět kvůli vypíchnutí pánské siluety T. Kalhoty mají veliký odvážně elegantní střih. S vypracovanými kapsami se hodně přibližují pánské praktičnosti a tvarování předních krajů a přední vzhled naznačuje jak prožívají muži vztah z části skrytě, ale jinak velice čitelně a intenzivně.

Materiál: tmavě šedý organtýn, který přechází do temně modrého hedvábného pongé, vzorovaná a hladká žakárská tkanina, podšívka s autorským potiskem

4.7 Technický popis a charakteristika modelu 5

Dámské šaty ze vzorované a jednobarevné tkaniny a bílého hedvábí jsou doplněné krátkým tvarovaným sakem.

Model šatů a saka jsou standartně vypracovány a podšity v celém trupu s podsádkami. Šaty jsou přiléhavé, živůtek a tvarovaná prostorová sukně jsou spojeny švem. Šaty nemají rukávy a průramky s průkrčníkem i dolní kraje jsou zapraveny podsádkami. Sako sahá do pasu. Svislé přední linie jsou tvarované asymetricky podle návrhů. Hlavicové rukávy mají úpravu v hlavicovém rukávu, aby širší a objem v ramenou kompenzovaly nadsázku u sukně šatů.

Krátké sako sahá do pasu. Přední díly jsou symetricky tvarovaně členěné dvěma materiály. Průkrčník je tvarovaný hladce kolem krku a pod krční linií je zaoblen ke středu předního dílu. Středové linie se nedotýkají. Zadní díl má středový šev a rovný dolní kraj. Rukávy saka sahají po loket. Rukávová hlavice byla zkonstruována, tak aby držela tvar mírně do špičky směřující nahoru.

Šaty jsou komplikované svojí technologií. Přední díl živůtku je členěný. Členění v prsní části živůtku je vytvořena úprava připomínající podprsenkové vypracování. Pod prsy se rýsuje díl s kosticemi. Středem předního dílu vede díl pokrytý pruhem hedvábí rozšířený k dolnímu okraji hedvábné sukně, která je zároveň v této části podšívkou.

Zadní díl živůtku je z hladké tkaniny. Středem zadního dílku se nachází zapínání se spirálovým skrytým zdrhovadlem. Na pravé a levé polovině živůtku je vypracovaná kapsovitá sukně složená ze šesti velkých a malých nefunkčních tzv. kapes. Velkou šíří materiálu spojuje boční šev. Sukně je tvarovaná po středech i v dolních krajích. Délka sukně je těsně pod kolena. Spodní hedvábná sukně je připevněna k bílé podšívce vypracovaného živůtku. Dolní kraj hedvábné sukně je zapraven drobným klikatým stehem.

Charakteristika: Dámské šaty zvýrazňují především boky, jako symbol mateřství, ženskosti i citlivosti. Široká ramena zase naznačují odhodlanost a sebevědomí v každé ženě. Barevnost je velice jemná. Jemné šaty jsou z pevných tkanin a doplněny hedvábím, aby vyváženost šatů byla dostačující. Pohledem na šaty je odhalena zcela ženská podstata. Protiklady, které do sebe zapadají v pravý čas ve správných proporcích.

Materiál: bílé hedvábí, vzorovaná a hladká žakárská textilie, podšívka s autorským potiskem a bílá podšívka

ZÁVĚR

Ve své práci jsem se snažila uplatnit veškeré znalosti, dosažených během studia. Textilní i oděvní část mé práce provází vlastně dotek člověka, muže a ženy na našem těle. Využila jsem spolupráci s firmou Kolovrat. Zde jsem si prohloubila dosavadní teoretické znalosti o tkanině praktickou realizací desénu. Práce s návrhy byla pro mě velice zásadní a inspirativní a to i návrhy pro potisk tkaniny. Při autorském potisku podšívky sítotiskovou technikou jsem zužitkovala možnosti a nabyté zkušenosti ze studijní stáže v Polsku. Oděvní kolekce se skládá ze tří pánských a dvou dámských modelů oděvy jsou trochu výstřední, ale jsou určeny pro ty, kdo se nebojí být odvážně elegantní. Pánské odívání je mi blízké. Jde o zpracování formy a detailů. Není příliš obvyklá a proto mě přitahuje hledat nové možnosti pánského střihu. U dámských šatů mi bylo velkým přínosem zkušenost s velice jemnými hedvábnými materiály. V celé práci jsem pracovala na dobrém výtvarném zpracování a na kvalitním technickém a technologickém zpracování. Celkový obsah práce mi byl velkým přínosem v rozšíření vědomostí a zkušeností do budoucna.

BIBLIOGRAFICKÉ CITACE

- [1]-[2] (6) www.gvp.cz/~fajfr/doc/muzi_zeny.doc
- [3]-[4] (1) www.cb.cz/mladez/data/files/Houba%20-%20materiály.../Muž-žena.pdf
- [5]-[8] (13) Haesová, N.: Základy sociální psychologie, Portál, s. r. o., Praha 2007, 69, 81, 84, 88
- [9]-[10](4) http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDak%C3%A1rov%C3%A9_vzorov%C3%A1n%C3%AD_textili%C3%AD
- [11] (1) Prof.Ing.Militký Csc, J.: Textilní vlákna, Eur ING, Liberec 2002, 155

POUŽITÁ LITERATURA

- (1) Prof.Ing.Militký Csc, J.: Textilní vlákna, Eur ING, Liberec 2002
- (2) Kozlová, H. a Bohanesová, B.:Oděvní materiály I.,II., Praha 1998
- (3) Rileyová, N.: Dějiny užitého umění, Nakladatelství Slovrat, Praha 2004
- (4) Pichoan, J.: Dějiny umění 5-9,12, Balios knižní klub, Praha 2003
- (5) Lemme, A.: Art Deco, Svojtka a Vašut, Praha 1997
- (6) Arnold, M.: Toulouse- lautrec, Taschen- Slovrat 2007
- (7) Ústav dějin umění.: Dějiny českého výtvarného umění 1890-1938, AV, ČR1998
- (8) Demel K.: Karel Demel, Nakladatelství Slovrat, Praha 1998
- (9) Katolík, J.: Břetislav Benda, Odeon, Praha 1982
- (10) Chlupáček, M.: Miloslav Chlupáček, Galerie výt. Umění v Litoměřicích, 1998
- (11) Muzeum sztuki.: Katalog díla Wladislawa Strzemińskiego, Muzeum sztuki a Authors 2010
- (12) Šimek, J.: Lidské pudy a emoce, nakladatelství Lidové noviny s. r. o., Praha 1995
- (13) Haesová, N.: Základy sociální psychologie, Portál, s. r. o., Praha 2007
- (14) Vybíral, Z.:Psychologie lidské komunikace, Portál, s.r.o., Praha 2000
- (15) Grosenicková, U.: Ženy v umění, Taschen/ Nakladatelství, Praha 2004

INTERNETOVÉ ODKAZY

- (1) www.cb.cz/mladez/data/files/Houba%20-%20materiály.../Muž-žena.pdf
- (2) www.vyznamnezeny.cz
- (3) <http://www.rovnoprapnost.cz/vyznamni-muzi/>
- (4) http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDak%C3%A1rov%C3%A9_vzorov%C3%A1n%C3%AD_textil%C3%AD
- (5) <http://cs.wikipedia.org/wiki/S%C3%ADtotisk>
- (6) www.gvp.cz/~fajfr/doc/muzi_zeny.doc

POUŽITÉ OBRÁZKY

- obr.1.: Matka s dítětem, Katalog díla Wladislawa Strzemińskiego, Muzeum sztuki a Authors 2010
- obr. 2.: Zpívající ženy, Dějiny užitého umění, Nakladatelství Slovrat, Praha 2004
- obr. 3.: Provokativní tančící dívky, Dějiny užitého umění, Nakladatelství Slovrat, Praha 2004
- obr. 4.: Uhelová stěna, Dějiny užitého umění, Nakladatelství Slovrat, Praha 2004
- obr.25.: Průřez viskózním vláknem a pohled na polyesterové vlákno,
Prof.Ing. Militký Csc, J.: Textilní vlákna, Eur ING, Liberec 2002
- obr.26.: Pohled na příčný a podélný řez vlákna přírodního hedvábí,
Prof.Ing.Militký Csc, J.: Textilní vlákna, Eur ING, Liberec 2002
- obr.27.: Pohled na příčný a podélný řez vlákna bavlny,
Prof.Ing.Militký Csc, J.: Textilní vlákna, Eur ING, Liberec 2002